ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 12.12.2024
COM(2024) 569 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή 2

1.1. Ανάπτυξη του συστήματος ιδίου πόρου 2

1.2. Το πλαίσιο ΦΠΑ μέχρι τη μεταρρύθμιση του 2021 3

1.3. Η μεταρρύθμιση του 2021 4

Απλουστευμένοι υπολογισμοί 4

Στοχευμένοι έλεγχοι 6

2. Αποτελεσματικότητα του συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ 7

2.1. Εξέλιξη των βάσεων ιδίου πόρου ΦΠΑ 8

2.2. Είσπραξη εσόδων ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ 12

2.3. Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ 16

Εξέλιξη των επιφυλάξεων που εκκρεμούν από την περίοδο 2016 έως 2022 16

Εξέλιξη των παραβάσεων σε σχέση με τον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ από το 2016 έως το 2022 18

2.4. Παρατηρήσεις των κρατών μελών 20

2.5. Συμπέρασμα 23

3. Εξέλιξη του σταθμισμένου μέσου συντελεστή από το 2016 24

3.1. Εξέλιξη του σταθμισμένου μέσου συντελεστή: 2016-2020 24

3.2. Εξέλιξη του σταθμισμένου μέσου συντελεστή: εκτιμήσεις για την περίοδο 2021-2024 26

3.3. Συμπέρασμα της ανάλυσης του σταθμισμένου μέσου συντελεστή 30

4. Συμπέρασμα 30

Παράρτημα 31

1. Εισαγωγή

Η Επιτροπή είναι αρμόδια για την υποβολή έκθεσης σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος του ιδίου πόρου που βασίζεται στον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) έως την 1η Ιανουαρίου 2025. Σύμφωνα με τις διατάξεις[1], η έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει «*αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας του συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ και, ιδίως, του πολυετούς σταθμισμένου μέσου συντελεστή. Όπου αρμόζει, η έκθεση συνοδεύεται από πρόταση τροποποίησης του παρόντος κανονισμού με σκοπό τον υπολογισμό του οριστικού πολυετούς σταθμισμένου μέσου συντελεστή με βάση πιο πρόσφατα στοιχεία*».

Σύμφωνα με το καθήκον που έχει ανατεθεί στην Επιτροπή, η παρούσα έκθεση παρέχει επισκόπηση των αλλαγών που επήλθαν στο σύστημα ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ, αναλύει την αποτελεσματικότητά του περιγράφοντας λεπτομερώς την εξέλιξη των σχετικών δεικτών επιδόσεων μετά την πραγματοποίηση των αλλαγών και περιλαμβάνει αξιολόγηση του νέου συστήματος από τα κράτη μέλη. Αξιολογεί επίσης την επάρκεια του συστήματος σε σχέση με τις αλλαγές που επήλθαν το 2021, με έμφαση στον πολυετή σταθμισμένο μέσο συντελεστή. Η έκθεση παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των κρατών μελών που εξακολουθούν να εφαρμόζουν σταθμισμένο μέσο συντελεστή, λαμβανομένων υπόψη τυχόν επιφυλάξεων και αλλαγών στους εθνικούς συντελεστές ΦΠΑ.

1.1. Ανάπτυξη του συστήματος ιδίου πόρου

Ο ΦΠΑ είναι ένας κοινός φόρος που καταβάλλεται από όλους τους τελικούς καταναλωτές κατά την κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών στην ενιαία αγορά. Ο φόρος εφαρμόζεται από όλα τα κράτη μέλη ως φόρος κατανάλωσης ευρείας βάσης εντός ενός κοινού πλαισίου που καθορίζεται από τις οδηγίες της ΕΕ. Ο κοινός αυτός φόρος αποτελεί βασική συνιστώσα της ενιαίας αγοράς, η οποία αποτελεί από μόνη της ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της ΕΕ.

Το σύστημα του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ θεσπίστηκε το 1970[2] και εφαρμόστηκε σταδιακά, σύμφωνα με τη σταδιακή εναρμόνιση μέσω των οδηγιών για τον ΦΠΑ. Μετά τη θέσπισή του, τα έσοδα που βασίζονται στον ΦΠΑ, μαζί με τους τελωνειακούς δασμούς και τις γεωργικές εισφορές, αντικατέστησαν σταδιακά τις χρηματικές συνεισφορές των κρατών μελών. Προκειμένου ο προϋπολογισμός της ΕΕ να χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από ιδίους πόρους, τα έσοδα που βασίζονται στον ΦΠΑ κατέστησαν το αντισταθμιστικό ποσό που εξισώνει έσοδα και δαπάνες με τον καθορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή καταβολής στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού.

Το 1988 θεσπίστηκε η συνεισφορά βάσει του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) ως ο νέος εξισορροπητικός ίδιος πόρος. Αυτός ο νέος ίδιος πόρος θεωρήθηκε ότι συνδέεται στενότερα με την εθνική οικονομική δραστηριότητα, ευθυγραμμίζοντας περισσότερο τις συνεισφορές κάθε κράτους μέλους με την ικανότητα πληρωμής του. Με την πάροδο των ετών, ο ίδιος πόρος που βασίζεται στο ΑΕΕ έχει εξελιχθεί σε όλο και πιο σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού της ΕΕ, καθώς ο συντελεστής

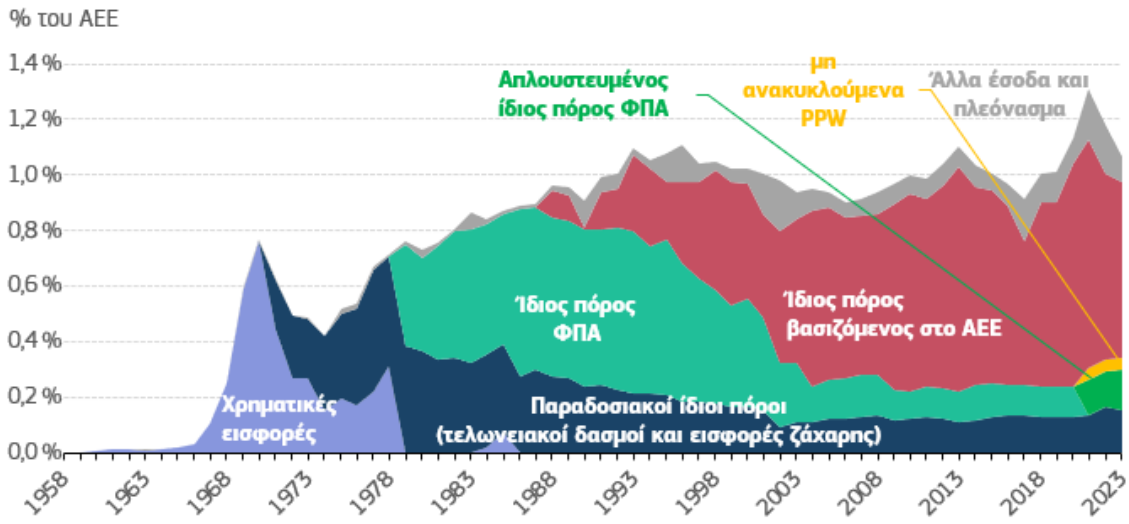
[1] Άρθρο 13α του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1989, για το ομοιόμορφο οριστικό καθεστώς είσπραξης των ιδίων πόρων που προέρχονται από το φόρο επί της προστιθέμενης αξίας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2021/769 του Συμβουλίου, της 30ής Απριλίου 2021.
[2] Απόφαση 70/243/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 1970.

καταβολής του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ μειώθηκε σταδιακά, από 1,4 % το 1985[3] στο σημερινό επίπεδο του 0,3 %[4] (γράφημα 1).

Η συνεισφορά του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ υπολογίζεται με την εφαρμογή ενιαίου συντελεστή καταβολής στις βάσεις ΦΠΑ των κρατών μελών. Οι βάσεις αυτές εκτιμώνται με την εφαρμογή εναρμονισμένων κανόνων στα πραγματικά φορολογικά έσοδα του ΦΠΑ που εισπράττουν τα κράτη μέλη και, μετά τις απαραίτητες διορθώσεις, διαιρούνται με έναν σταθμισμένο μέσο συντελεστή ΦΠΑ ανά χώρα. Με την πάροδο των ετών επήλθαν ορισμένες προσαρμογές. Πρώτον, για την προστασία των κρατών μελών με υψηλότερα μερίδια κατανάλωσης στην τελική ζήτηση και τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στις φτωχότερες χώρες, η βάση για τον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ κάθε κράτους μέλους περιορίστηκε στο 50 % του ΑΕΕ. Δεύτερον, ορισμένα κράτη μέλη επωφελούνταν έως το 2020 από μειωμένους συντελεστές καταβολής[5].

Το ποσοστό του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ μειώθηκε με την πάροδο των ετών. Το 2024 αντιπροσωπεύει περίπου το 14 % των εσόδων που εισπράχθηκαν για τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Γράφημα 1 — Εξέλιξη των εσόδων για την περίοδο 1958-2023

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής.

1.2. Το πλαίσιο ΦΠΑ μέχρι τη μεταρρύθμιση του 2021

Έως το 2021 ο ίδιος πόρος που βασίζεται στον ΦΠΑ υπόκειτο σε πολύπλοκους υπολογισμούς. Η πολυπλοκότητα των υπολογισμών οφειλόταν κυρίως σε δύο παράγοντες: 1) την ανάγκη απόκτησης «θεωρητικής» βάσης ΦΠΑ που να αντιστοιχεί σε εναρμονισμένη εφαρμογή των οδηγιών για τον ΦΠΑ·

[3] Το 1970 ο μέγιστος συντελεστής καταβολής καθορίστηκε σε 1 %. Η διεύρυνση με την Ισπανία και την Πορτογαλία οδήγησε σε αύξηση στο ανώτατο όριο του 1,4 %. Με την απόφαση 2000/597/ΕΚ, της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, ο συντελεστής καταβολής μειώθηκε και ορίστηκε σε 0,5 %.

[4] Δημόσια οικονομικά της ΕΕ, 2014.

[5] Για την περίοδο 2007-2013 ο συντελεστής καταβολής ήταν 0,225 % για την Αυστρία, 0,14 % για τη Γερμανία και 0,1 % για τη Σουηδία και τις Κάτω Χώρες. Για την περίοδο 2014-2020 ο συντελεστής καταβολής ήταν 0,15 % για τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία. Από το 2021 και μετά τα εν λόγω κράτη μέλη εφαρμόζουν επίσης τον ενιαίο συντελεστή καταβολής 0,3 %.

2) την ύπαρξη περισσότερων του ενός συντελεστών ΦΠΑ που απαιτούσε τον υπολογισμό σταθμισμένου μέσου συντελεστή σε ετήσια βάση.

Όσον αφορά τον πρώτο παράγοντα, η εναρμόνιση της βάσης του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ απαιτούσε πολυάριθμες διορθώσεις και στατιστικές αντισταθμίσεις. Με τις *διορθώσεις* προσαρμόστηκαν τα έσοδα του ΦΠΑ όσον αφορά ζητήματα που δεν σχετίζονται με τον ΦΠΑ.

Οι εν λόγω διορθώσεις αντιστοιχούσαν στο 0,5 % των συνολικών εσόδων για την περίοδο 2016-2019. Σκοπός των *στατιστικών αντισταθμίσεων* ήταν η «εξουδετέρωση» των εθνικών παρεκκλίσεων από την οδηγία για τον ΦΠΑ· κατά την ίδια περίοδο αντιπροσώπευαν περίπου το 0,5 % της βάσης (βλ. πίνακες 4 και 5 για λεπτομέρειες). Κατάλογος όλων των διορθώσεων και αντισταθμίσεων παρατίθεται στο παράρτημα 3.

Όσον αφορά τον δεύτερο παράγοντα, για τον υπολογισμό της βάσης του ιδίου πόρου ΦΠΑ για ένα δεδομένο ημερολογιακό έτος, ένα κράτος μέλος έπρεπε να διαιρέσει τα συνολικά καθαρά έσοδα ΦΠΑ που εισέπραξε κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους με τον συντελεστή που επιβλήθηκε στο εν λόγω κράτος μέλος κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους. Ωστόσο, εάν σε ένα κράτος μέλος εφαρμόζονταν περισσότεροι του ενός συντελεστές ΦΠΑ, η εναρμονισμένη βάση του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ υπολογιζόταν διαιρώντας τα συνολικά καθαρά έσοδα ΦΠΑ που εισπράχθηκαν διά του σταθμισμένου μέσου συντελεστή ΦΠΑ της εν λόγω χώρας. Η μεθοδολογία αυτή καθορίστηκε στον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου για το ομοιόμορφο οριστικό καθεστώς είσπραξης των ιδίων πόρων που προέρχονται από τον ΦΠΑ.

1.3. Η μεταρρύθμιση του 2021

Απλουστευμένοι υπολογισμοί

Προκειμένου να καταστεί το σύστημα λιγότερο περίπλοκο και να μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση για την Επιτροπή και τις διοικήσεις των κρατών μελών, ο ίδιος πόρος που βασίζεται στον ΦΠΑ απλουστεύθηκε, αρχής γενομένης από το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027.

Πρώτον, καταργήθηκαν οι περισσότερες προσαρμογές για παρεκκλίσεις και εξαιρέσεις (*διορθώσεις* και *αντισταθμίσεις*), με αποτέλεσμα να απλουστευθούν οι υπολογισμοί.

Δεύτερον, στο πλαίσιο του νέου συστήματος, η βάση του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ υπολογίζεται ευκολότερα, διαιρώντας τα εθνικά έσοδα του ΦΠΑ με τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή ΦΠΑ που βασίζεται σε σταθερό έτος αναφοράς, αντί να χρησιμοποιείται σταθμισμένος συντελεστής που υπολογίζεται για κάθε έτος. Ως έτος αναφοράς για τον εν λόγω σταθμισμένο μέσο συντελεστή (ΣΜΣ) καθορίστηκε το 2016 και εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027. Θα συνεχίσει να χρησιμοποιείται και στη συνέχεια, έως ότου τροποποιηθεί ο κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου.

Όπως και στο προηγούμενο σύστημα, οι βάσεις ΦΠΑ κάθε κράτους μέλους ορίζονται στη συνέχεια στο ανώτατο όριο 50 % του ΑΕΕ κάθε κράτους μέλους, ώστε να περιοριστεί η φθίνουσα τάση του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ. Τέλος, από το 2021 και μετά εφαρμόζεται ενιαίος συντελεστής καταβολής 0,3 % στη βάση ΦΠΑ κάθε κράτους μέλους.

Τα εισπραχθέντα έσοδα εξακολουθούν να αποτελούν την αφετηρία του υπολογισμού της τελικής βάσης του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του εισπραχθέντος ΦΠΑ. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να αφαιρείται κάθε ποσό που καταχωρίζεται ως ΦΠΑ από τα κράτη μέλη και δεν έχει χαρακτήρα ΦΠΑ, όπως πρόστιμα ή τόκοι υπερημερίας. Τα παραρτήματα 1 και 2

παρουσιάζουν την οικονομική κατάσταση που πρέπει να υποβάλλουν τα κράτη μέλη κάθε έτος στο πλαίσιο τόσο του παλαιού όσο και του νέου συστήματος.

Πίνακας 1 — Σύγκριση του νέου και του παλαιού συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ

	2014-2020	2021-2027	Διαφορές
Έσοδα ΦΠΑ	Έσοδα ΦΠΑ που εισπράχθηκαν από τα κράτη μέλη μείον τις επιστροφές ΦΠΑ	Έσοδα ΦΠΑ που εισπράχθηκαν από τα κράτη μέλη μείον τις επιστροφές ΦΠΑ	Καμία διαφορά
Διορθώσεις	Διορθώσεις που απαιτούνται από τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89[6]	Διορθώσεις μόνο για το πεδίο εδαφικής εφαρμογής[7] και αποκλίσεις από την οδηγία ΦΠΑ	Μείωση του αριθμού των διορθώσεων
Σταθμισμένος μέσος συντελεστής (ΣΜΣ)	Υπολογίζεται κάθε έτος	Εφαρμόζεται ο παγωμένος ΣΜΣ του 2016	Δεν υπολογίζεται πλέον ο ΣΜΣ
Αντισταθμίσεις	Εφαρμόζονται αντισταθμίσεις	Δεν εφαρμόζονται αντισταθμίσεις	Δεν εφαρμόζονται πλέον αντισταθμίσεις
Ορισμός της βάσης ΦΠΑ	Έσοδα ΦΠΑ (+/– διορθώσεις) /$ΣΜΣ_N$ + αντισταθμίσεις	Έσοδα ΦΠΑ (+/– διορθώσεις) /$ΣΜΣ_{2016}$	Ευκολότερος υπολογισμός
Εφαρμογή ανώτατου ορίου	Η βάση ιδίου πόρου ΦΠΑ δεν υπερβαίνει το 50 % του ΑΕΕ για κάθε κράτος μέλος	Η βάση ιδίου πόρου ΦΠΑ δεν υπερβαίνει το 50 % του ΑΕΕ για κάθε κράτος μέλος	Καμία διαφορά
Συντελεστής καταβολής	0,3 % (με εξαίρεση τις Κάτω Χώρες, τη Γερμανία και τη Σουηδία που εφαρμόζουν 0,15 %)	0,3 % για όλα τα κράτη μέλη	Δεν ισχύουν πλέον εξαιρέσεις

Στοχευμένοι έλεγχοι

Η Επιτροπή διενεργεί ελέγχους του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2021/768 του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση εκτελεστικών μέτρων για το σύστημα των ιδίων πόρων. Οι έλεγχοι διενεργούνται προκειμένου να εξακριβωθεί ότι οι πράξεις υπολογισμού του συνολικού ποσού των καθαρών εσόδων από τον ΦΠΑ πραγματοποιήθηκαν ορθά, ότι τα στοιχεία που λήφθηκαν υπόψη ήταν κατάλληλα και ότι οι υπολογισμοί για τον προσδιορισμό του ποσού του εν λόγω ιδίου πόρου είναι ορθοί.

Γενικός σκοπός των ελέγχων είναι να διασφαλιστεί ότι κάθε κράτος μέλος συνεισφέρει στον προϋπολογισμό της ΕΕ το ορθό ποσό του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ. Κατά τη διάρκεια των ελέγχων, η Επιτροπή ελέγχει όλες τις πτυχές των ετήσιων καταστάσεων για τη βάση του ΦΠΑ [έσοδα, διορθώσεις εσόδων, τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2016 (εφόσον διατυπώνονται επιφυλάξεις) κ.λπ.]. Οι έλεγχοι αποσκοπούν επίσης στην εξασφάλιση εύλογης βεβαιότητας ότι τα εθνικά συστήματα και οι διαδικασίες για τον προσδιορισμό της βάσης ΦΠΑ είναι αξιόπιστα, αποτελεσματικά, ακριβή, εξαντλητικά και συνάδουν με το εφαρμοστέο δίκαιο της ΕΕ, τόσο ως προς το πεδίο εφαρμογής τους όσο και ως προς τη μέθοδο, καθώς και ως προς την ποιότητα των στοιχείων που λήφθηκαν υπόψη.

[6] Το παράρτημα 1 περιλαμβάνει υπόδειγμα της συνοπτικής κατάστασης, στο οποίο περιγράφονται λεπτομερώς όλες οι διορθώσεις και οι αντισταθμίσεις που εφαρμόστηκαν στο παλαιό σύστημα.
[7] Όπως περιγράφεται στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ (οδηγία για τον ΦΠΑ).

Οι αλλαγές που επέφερε το νέο σύστημα απλουστεύουν σημαντικά την κατάρτιση ετήσιων καταστάσεων, την προετοιμασία και τη διενέργεια ελέγχων. Διευκολύνουν επίσης σημαντικά τα κράτη μέλη και την Επιτροπή στη διενέργεια και την παρακολούθηση των ελέγχων. Με τις αλλαγές καταργήθηκε επίσης σημαντικός αριθμός υπολογισμών, όπως παρουσιάζεται στους πίνακες 4 και 5. Η χρήση του σταθμισμένου μέσου συντελεστή του 2016 αντί του υπολογισμού νέου συντελεστή για κάθε έτος συνιστά επίσης απλούστευση.

Οι αλλαγές αυτές επιτρέπουν στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν λιγότερους πόρους για την άσκηση των καθηκόντων τους στο εν λόγω πλαίσιο, δηλαδή: την κατάρτιση ετήσιων καταστάσεων από τις εθνικές αρχές, την παροχή στοιχείων για τους διάφορους υπολογισμούς που προέρχονται συχνά από άλλες κρατικές υπηρεσίες και/ή άλλους εξωτερικούς παρόχους πηγών δεδομένων. Οι εθνικές αρχές πρέπει πλέον να αφιερώνουν λιγότερο χρόνο στην προετοιμασία των ελέγχων και τη συμμετοχή σε αυτούς.

Η απλούστευση μείωσε επίσης τον φόρτο εργασίας της Επιτροπής. Ειδικότερα, μειώθηκε σημαντικά ο χρόνος που αφιερώνει στην προετοιμασία και τη διενέργεια των ελέγχων. Οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο του νέου συστήματος (για το 2021 και το 2022) επικεντρώνονται σε ελέγχους για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των συστημάτων που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την είσπραξη, τη συγκέντρωση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα εισπραχθέντα έσοδα ΦΠΑ. Ωστόσο, όσο το νέο σύστημα βρισκόταν ακόμη σε πρώιμο στάδιο, οι έλεγχοι επικεντρώνονταν επίσης στην αντιμετώπιση, από κοινού με τα κράτη μέλη, των εκκρεμών επιφυλάξεων προηγούμενων ετών που αφορούσαν στοιχεία υπολογισμού τα οποία στη συνέχεια καταργήθηκαν. Δεδομένου ότι ο αριθμός των επιφυλάξεων που σχετίζονται με το προηγούμενο σύστημα θα μειωθεί σταδιακά, με την πάροδο του χρόνου αναμένεται να σημειωθεί μεγαλύτερη εξοικονόμηση χρόνου για τους ελέγχους που διενεργούνται στο πλαίσιο του νέου συστήματος. Η διάρκεια των ελέγχων, εξαιρουμένων των εργασιών για τις επιφυλάξεις από το παλαιό σύστημα, αναμένεται να μειωθεί από 1 εβδομάδα κατά μέσο όρο σε 2-2,5 ημέρες, ανάλογα με τον αριθμό των παραβάσεων.

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επικρότησε τα οφέλη της απλούστευσης του 2021 στη γνώμη του αριθ. 11/2020[8], με την οποία επιβεβαιώνεται η αναμενόμενη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης τόσο των κρατών μελών όσο και της Επιτροπής, χωρίς να επηρεάσει σημαντικά την ακρίβεια των συνεισφορών που βασίζονται στον ΦΠΑ.

2. Αποτελεσματικότητα του συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ

Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος, στο παρόν τμήμα αναλύεται ο βαθμός στον οποίο τυγχάνει επαρκούς προστασίας ο προϋπολογισμός της ΕΕ και εισπράττεται ορθά η συνεισφορά του ΦΠΑ. Αξιολογείται επίσης η εξέλιξη των βάσεων του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ και των διαφόρων συνιστωσών του, προκειμένου να αξιολογηθεί ο τρόπος με τον οποίο η απλούστευση επηρέασε τον ίδιο πόρο[9].

[8] Γνώμη αριθ. 11/2020 (υποβαλλόμενη δυνάμει των άρθρων 287, παράγραφος 4, και 322, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ) σχετικά με το σχέδιο κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 για το ομοιόμορφο οριστικό καθεστώς είσπραξης των ιδίων πόρων που προέρχονται από τον φόρο επί της προστιθέμενης αξίας — [έγγραφο 12771/20, διοργανικός φάκελος 2018/0133 (NLE)] (europa.eu)

[9] Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στο τμήμα 2 της έκθεσης υπολογίζονται από τον Μάρτιο του 2024.

2.1. Εξέλιξη των βάσεων ιδίου πόρου ΦΠΑ

Από το 2016 η βάση ΦΠΑ ακολούθησε ανοδική τάση, με εξαίρεση το 2020[10], παρά τις αλλαγές που επέφερε η μεταρρύθμιση του 2021[11]. Η εξέλιξη αυτή επηρεάστηκε από διάφορα γεγονότα, το σημαντικότερο εκ των οποίων ήταν η πανδημία COVID-19 το 2020, και άλλες μακροοικονομικές επιπτώσεις, όπως οι αυξήσεις των τιμών το 2021 και το 2022, οι οποίες επηρέασαν την κατανάλωση και τις εισπράξεις ΦΠΑ στην οικονομία (γραφήματα 2 και 3).

Τα έσοδα ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ ακολούθησαν την ίδια εξέλιξη έως το 2019, στη συνέχεια σε μικρότερο βαθμό κατά τα επόμενα έτη (πίνακας 3). Ο αντίκτυπος της προσαρμογής της βάσης του ιδίου πόρου στο 50% του ΑΕΕ διαδραματίζει κάποιον ρόλο, αλλά ο κύριος λόγος είναι ότι η πραγματική διαφορά μεταξύ των προβλέψεων και των εσόδων βάσει της τελικής βάσης του ΦΠΑ θα εμφανιστεί μόλις σε μεταγενέστερα έτη λόγω της χρονικής υστέρησης του υπολογισμού των υπολοίπων.

Πίνακας 2 — Εξέλιξη των συγκεντρωτικών βάσεων ιδίου πόρου ΦΠΑ της ΕΕ-27

εκατ. EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
Βάση ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Ετήσιος ρυθμός αύξησης		6,4 %	4,9 %	2,9 %	– 5,9 %	12,4 %	12,6 %

Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ.

Η μέθοδος υπολογισμού της βάσης ΦΠΑ εξηγείται στο παράρτημα 1 για το παλαιό σύστημα και στο παράρτημα 2 για το νέο σύστημα.

*Από το 2021 η βάση προκύπτει με διαίρεση των καθαρών εσόδων διά τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2016.

Πίνακας 3 — Εξέλιξη των συγκεντρωτικών εσόδων ιδίου πόρου ΦΠΑ της ΕΕ-27

εκατ. EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Έσοδα ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ	15 859	16 947	17 624	18 128	17 858	18 340	19 666
Ετήσιος ρυθμός αύξησης		6,9 %	4,0 %	2,9 %	– 1,5 %	2,7 %	7,2 %

Πηγή: Ετήσιοι λογαριασμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Τα έσοδα υπολογίζονται με την εφαρμογή του συντελεστή καταβολής στη βάση του ΦΠΑ μετά την προσαρμογή. Η βάση του ΦΠΑ προσαρμόζεται περαιτέρω με τη χρήση των αποτελεσμάτων του

[10] Στο παράρτημα 5 παρουσιάζεται η εξέλιξη των βάσεων ΦΠΑ ανά κράτος μέλος για την περίοδο 2016-2022.
[11] Από το 2021 και μετά οι βάσεις ΦΠΑ υπολογίζονται διαιρώντας τα έσοδα με τον «παγωμένο» σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2016, ενώ παλαιότερα χρησιμοποιούνταν ο πραγματικός ετήσιος σταθμισμένος μέσος συντελεστής.

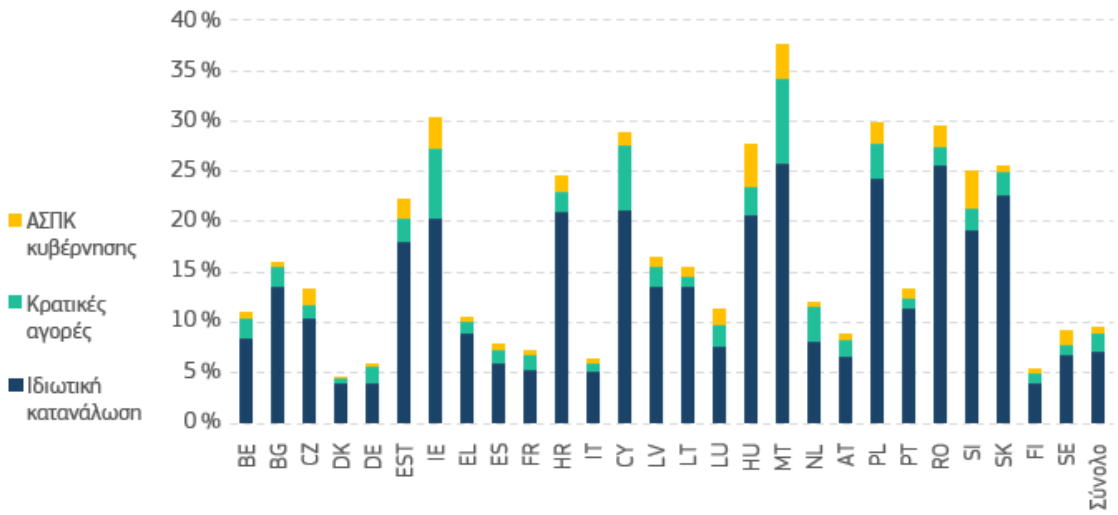
υπολογισμού των υπολοίπων (τμήμα 2.2) για τον υπολογισμό των εσόδων ΦΠΑ. Στο παράρτημα 4 παρουσιάζεται επίσης σύγκριση των βάσεων ΦΠΑ των κρατών μελών στα οποία εφαρμόζεται η προσαρμογή.

Η εξέλιξη της βάσης του ΦΠΑ μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω με εξέταση των κύριων παραγόντων. Στις βασικές κατηγορίες δαπανών που απαρτίζουν τη βάση ΦΠΑ περιλαμβάνονται η ιδιωτική κατανάλωση των νοικοκυριών, οι κρατικές αγορές και ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου (ΑΣΠΚ) από την κυβέρνηση. Συνδυαστικά, οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνουν περίπου το 88 % της συνολικής βάσης ΦΠΑ (2020), ενώ οι ενδιάμεσες καταναλωτικές δαπάνες των επιχειρήσεων αποτελούν το κύριο μέρος του υπολοίπου. Μεταξύ αυτών, η ιδιωτική κατανάλωση των νοικοκυριών είναι η σημαντικότερη, καθώς αντιπροσωπεύει το 60 % έως 80 % των δαπανών που υπόκεινται σε ΦΠΑ, ανάλογα με το κράτος μέλος.

Κατά την εξέταση των δεικτών των εθνικών λογαριασμών σε τρέχουσες τιμές ως προσεγγιστικές τιμές για τις τρεις κύριες συνιστώσες της βάσης του ΦΠΑ[12], **η ιδιωτική κατανάλωση των νοικοκυριών ήταν ο κύριος παράγοντας αύξησης της βάσης ΦΠΑ μεταξύ 2016 και 2022**, συνεισφέροντας στο 74 % της συνολικής της αύξησης κατά μέσο όρο για την ΕΕ-27 (γράφημα 2).

[12] Οι εν λόγω μακροοικονομικοί δείκτες χρησιμοποιούνται επίσης στην ετήσια διαδικασία πρόβλεψης της βάσης ιδίου πόρου ΦΠΑ για τον ετήσιο προϋπολογισμό.

Γράφημα 2 — Εξέλιξη των μακροοικονομικών δεικτών για τις συνιστώσες της βάσης του ΦΠΑ
(2016 έως 2022)

Πηγή: Προβλέψεις της ΣΕΙΠ. Ίδιοι υπολογισμοί.

Όσον αφορά την εξέλιξη της ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης σε επίπεδο ΕΕ-27 (γράφημα 3), ο πληθωρισμός διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο το 2021 και το 2022.

Γράφημα 3— Εξέλιξη του πληθωρισμού και της ιδιωτικής κατανάλωσης σε τρέχουσες τιμές για την περίοδο 2016-2022
ΕΕ-27

Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2023.

Η απλούστευση του συστήματος ΦΠΑ δεν είχε σημαντικές επιπτώσεις στην εξέλιξη της βάσης. Το βάρος κάθε κύριας συνιστώσας των καταστάσεων ΦΠΑ των κρατών μελών παρέμεινε σχετικά σταθερό, με εξαίρεση τις διορθώσεις που αυξήθηκαν σε απόλυτες τιμές μετά τη μεταρρύθμιση (πίνακας 4). Ο αντίκτυπος των διορθώσεων που δεν εφαρμόζονται πλέον δεν υπερβαίνει το 0,1 % των

καθαρών εσόδων, ενώ οι αντισταθμίσεις δεν υπερβαίνουν το 0,6 % της συνολικής βάσης του ΦΠΑ (πίνακες 5 και 6). Η απόλυτη τιμή των αντισταθμίσεων αυξήθηκε το 2019 και το 2020 λόγω αλλαγών στις εξαιρέσεις που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη· για παράδειγμα, η Ιταλία θέσπισε υψηλότερο όριο για το καθεστώς των μικρών απαλλασσόμενων επιχειρήσεων. Ορισμένες περιορισμένες αντισταθμίσεις (όπως αυτές που συνδέονται με παραβάσεις της οδηγίας για τον ΦΠΑ) καταγράφονται στο νέο σύστημα ως διορθώσεις, γεγονός που εξηγεί τη μικρή αύξηση του βάρους των διορθώσεων το 2021 και το 2022.

Πίνακας 4 — Εξέλιξη των κύριων συνιστωσών των καταστάσεων ΦΠΑ (ΕΕ-27)

ΕΕ-27	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Διορθώσεις (σε εκατ. EUR)	4 612	5 041	5 546	6 256	6 212	9 414	14 754
Διορθώσεις ως ποσοστό επί των καθαρών εσόδων (%)	0,53 %	0,55 %	0,57 %	0,63 %	0,68 %	0,89 %	1,24 %
Αντισταθμίσεις (εκατ. EUR)	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809		
Αντισταθμίσεις ως ποσοστό επί της συνολικής βάσης ΦΠΑ (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %	Ά.Α.	Ά.Α.

Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ και ίδιοι υπολογισμοί.

Πίνακας 5 — Εξέλιξη των διορθώσεων ως ποσοστού των καθαρών εσόδων*

ΕΕ-27	2016	2017	2018	2019	2020
Μικρές φορολογούμενες επιχειρήσεις (%)	– 0,03 %	– 0,03 %	– 0,03 %	– 0,03 %	– 0,02 %
Προοδευτικές μειώσεις του φόρου (%)	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %
Κατ' αποκοπή φορολογούμενοι γεωργοί (%)	– 0,08 %	– 0,05 %	– 0,06 %	– 0,05 %	– 0,07 %
Σύνολο διορθώσεων που καταργήθηκαν (%)	– 0,10 %	– 0,07 %	– 0,08 %	– 0,07 %	– 0,08 %

Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ και ίδιοι υπολογισμοί.
*Οι διορθώσεις αυτές καταργήθηκαν το 2021.

Πίνακας 6 — Εξέλιξη των αντισταθμίσεων ως ποσοστού επί της συνολικής βάσης ΦΠΑ*

ΕΕ-27	2016	2017	2018	2019	2020
Μικρές απαλλασσόμενες επιχειρήσεις (%)	0,22 %	0,25 %	0,27 %	0,43 %	0,46 %
Αντισταθμίσεις του παραρτήματος X μέρος A[13] (%)	– 0,11 %	– 0,11 %	– 0,10 %	– 0,09 %	– 0,10 %

[13] Οι αντισταθμίσεις που περιλαμβάνονται στο παράρτημα X μέρος A αφορούν οδοντοτεχνίτες, το δημόσιο ραδιόφωνο και την τηλεόραση, κτίρια και γήπεδα προς οικοδόμηση, πρακτορεία ταξιδίων.

Αντισταθμίσεις του παραρτήματος X μέρος B[14] (%)	0,45 %	0,48 %	0,50 %	0,52 %	0,53 %
Αυτοκίνητα (%)	– 0,29 %	– 0,29 %	– 0,29 %	– 0,29 %	– 0,29 %
Δαπάνες αυτοκινήτων (%)	– 0,22 %	– 0,21 %	– 0,19 %	– 0,23 %	– 0,23 %
Συνολικές αντισταθμίσεις (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %

Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ και ίδιοι υπολογισμοί.
*Οι αντισταθμίσεις αυτές καταργήθηκαν το 2021.

Πίνακας 7 — Ανάλυση της βάσης ΦΠΑ την περίοδο 2016-2022

ΕΕ-27 σε εκατ. EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Έσοδα	868 503	917 138	959 113	992 668	913 713	1 056 431	1 182 601
Καθαρά έσοδα	873 114	922 179	964 658	998 924	919 926	1 059 404	1 185 813
Σταθμισμένος μέσος συντελεστής	16,72 %	16,64 %	16,60 %	16,73 %	16,37 %	16,72 %	16,72 %
Συνολικές αντισταθμίσεις	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809	—	—
Τελική βάση (μη προσαρμοσμένη)	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Ετήσια αύξηση της τελικής βάσης		6,38 %	4,92 %	2,86 %	– 5,86 %	12,40 %	12,57 %

Σημείωση: Ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής για τα έτη 2021 και 2022 είναι ο παγωμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής του 2016.
Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ.

2.2. Είσπραξη εσόδων ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν τη συνεισφορά ιδίου πόρου ΦΠΑ σε μηνιαία βάση μαζί με τους άλλους ιδίους πόρους. Η Επιτροπή εισπράττει τα έσοδα του ΦΠΑ αρχικά με βάση τις εκτιμήσεις των βάσεων ΦΠΑ που συμφωνήθηκαν από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της συμβουλευτικής επιτροπής των ιδίων πόρων (ΣΕΙΠ/Προβλέψεις). Οι εισφορές του ΦΠΑ υπολογίζονται και καταβάλλονται βάσει προβλέψεων και, ως εκ τούτου, πρέπει να προσαρμόζονται στα πραγματικά στοιχεία που παρέχονται στη συνέχεια στις καταστάσεις ΦΠΑ. Οι καταστάσεις ΦΠΑ μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν τροποποιήσεις των βάσεων ΦΠΑ για τα 4 προηγούμενα έτη. Σε περίπτωση επιφυλάξεων που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή ή από τα κράτη μέλη, είναι επίσης δυνατό να προσαρμόζονται τα στοιχεία για τα προηγούμενα έτη.

Η Επιτροπή υπολογίζει για κάθε κράτος μέλος τη διαφορά μεταξύ της πρόβλεψης του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ και των πλέον πρόσφατων στοιχείων που παρέχονται στις καταστάσεις (υπόλοιπα).

Η Επιτροπή ενημερώνει τα κράτη μέλη για το αποτέλεσμα του υπολογισμού των υπολοίπων πριν από την 1η Φεβρουαρίου του έτους που έπεται του έτους κατά το οποίο υποβλήθηκαν τα στοιχεία της κατάστασης, και τα κράτη μέλη πρέπει να αποδίδουν τα ποσά την πρώτη εργάσιμη ημέρα του Μαρτίου

[14] Οι αντισταθμίσεις που περιλαμβάνονται στο παράρτημα X μέρος B αφορούν το δικαίωμα εισόδου σε αθλητικές εκδηλώσεις, τα ελεύθερα επαγγέλματα, τις δημόσιες τηλεπικοινωνίες, τα γραφεία κηδειών και αποτέφρωσης, τους τυφλούς, τα μνημεία θυμάτων πολέμου, τα ιδιωτικά νοσοκομεία, τη δημόσια ύδρευση, τα νέα κτίρια και γήπεδα προς οικοδόμηση, τις μεταφορές επιβατών, τα αεροσκάφη, τα πολεμικά πλοία, τα πρακτορεία ταξιδίων (εντός της ΕΕ).

του έτους που έπεται του έτους κατά το οποίο η Επιτροπή ενημέρωσε τα κράτη μέλη για τον υπολογισμό των υπολοίπων. Η μη καταβολή των αναγκαίων πληρωμών από τα κράτη μέλη μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή τόκων (οι τόκοι που είναι χαμηλότεροι των 1 000 EUR δεν καταβάλλονται).

Πίνακας 8 — Προσαρμογές ΦΠΑ (υπόλοιπα)*

ΕΕ-27 σε εκατ. EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Υπόλοιπα ΦΠΑ λόγω διαφορών μεταξύ της πρώτης κατάστασης και των προβλέψεων	313	418	502	403	- 54	1 011	1 734
Υπόλοιπα ΦΠΑ που οφείλονται σε αναθεωρήσεις προηγούμενων καταστάσεων	87	6	23	- 1	121	97	125
Σύνολο προσαρμογών της ΕΕ-27	400	424	525	402	68	1 108	1 859

Πηγή: Ετήσιοι λογαριασμοί της ΕΕ και υπολογισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στο παράρτημα 6 παρουσιάζεται η εξέλιξη των προσαρμογών του ΦΠΑ ανά κράτος μέλος.

* Στο πλαίσιο του υπολογισμού των υπολοίπων προσαρμόζονται τα στοιχεία σε ετήσια βάση για το τελευταίο διαθέσιμο έτος και για τα προηγούμενα έτη.

Το νέο σύστημα υπολογισμού της βάσης ιδίου πόρου δεν επηρέασε τη διαδικασία υπολογισμού και είσπραξης του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ και των προσαρμογών του (υπόλοιπα). Δεν εκκρεμούν οφειλόμενες πληρωμές.

Το αποτέλεσμα των υπολογισμών των υπολοίπων για το 2021 και το 2022 είναι σημαντικά υψηλότερο απ' ό,τι για τα προηγούμενα έτη και οι προσαρμογές είναι μεγαλύτερες στην περίπτωση των περισσότερων κρατών μελών (βλ. επίσης παράρτημα 6). Το κύριο στοιχείο που συμβάλλει στις διακυμάνσεις αυτές είναι η διόρθωση των προβλέψεων των βάσεων ΦΠΑ για το 2021 και το 2022 που χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση των σχετικών προϋπολογισμών της ΕΕ, λόγω της υποτιμημένης αύξησης του ποσοστού πληθωρισμού.

Η Επιτροπή αξιολογεί συνεχώς την είσπραξη των εσόδων ΦΠΑ από τα κράτη μέλη και τη θέσπιση μέτρων για την ενίσχυση της ορθής είσπραξης των πόρων από τον ΦΠΑ (πλαίσιο 1).

Πλαίσιο 1: Πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της ορθής είσπραξης των πόρων από τον ΦΠΑ στα κράτη μέλη

Ο ίδιος πόρος που βασίζεται στον ΦΠΑ αντιπροσωπεύει περίπου το 2 % των εσόδων ΦΠΑ που εισπράττονται από τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, τα μέτρα για τη βελτίωση της είσπραξης των εσόδων ΦΠΑ ωφελούν πρωτίστως τους εθνικούς προϋπολογισμούς, αλλά σε κάποιον βαθμό και τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Είσπραξη ΦΠΑ — Ένατη έκθεση περί διαδικασιών εγγραφής σε μητρώο ΦΠΑ, είσπραξης και ελέγχου του ΦΠΑ
[άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89]

Η Επιτροπή συντάσσει ανά πενταετία έκθεση για τα μέτρα που έλαβαν και την πρόοδο που σημείωσαν τα κράτη μέλη κατά την είσπραξη του ΦΠΑ, καθώς και για τυχόν βελτιώσεις. Μετά την

αξιολόγηση που εξέδωσε η Επιτροπή στην τελευταία έκθεση που δημοσιεύτηκε τον Απρίλιο του 2022[15], η Επιτροπή διατύπωσε 39 συστάσεις για τη βελτίωση του συστήματος είσπραξης του ΦΠΑ των κρατών μελών.

Οι συστάσεις καλύπτουν κυρίως τις διαδικασίες είσπραξης του ΦΠΑ των κρατών μελών, δηλαδή την εγγραφή στα μητρώα ΦΠΑ και την ανάλυση κινδύνου, την τεχνολογία πληροφοριών για τον ΦΠΑ και τις νέες τεχνολογίες, την υποβολή και την πληρωμή, την είσπραξη οφειλών ΦΠΑ, τις επιστροφές και τους ελέγχους, τη λογιστική του ΦΠΑ, τη λογοδοσία και τις διαφορές. Η ταχεία εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων θα βελτιώσει την επάρκεια του συστήματος ιδίου πόρου ΦΠΑ για τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή καλεί, στα συμπεράσματα της έκθεσης, τα κράτη μέλη της ΕΕ να υιοθετήσουν τις συστάσεις της, όχι μόνο για να συμβάλουν στη δημιουργία φορολογικών εσόδων που είναι απαραίτητα για την ανταπόκριση στις σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ, αλλά και για να δημιουργήσουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και να χαράξουν την πορεία προς μια ταχύτερη και πιο ανθεκτική ανάκαμψη μετά την πανδημία.

Αλλαγές στη νομοθεσία για τον ΦΠΑ όσον αφορά τη μειωμένη είσπραξη και την απάτη.

Από την 1η Ιουλίου 2021 η μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα (MOSS), που άρχισε να λειτουργεί την 1η Ιανουαρίου 2015, κατέστη μονοαπευθυντική θυρίδα (OSS)[16] που καλύπτει ευρύτερο φάσμα παραδόσεων και παροχών και εισήγαγε περαιτέρω απλουστεύσεις. Αυτή η διευρυμένη OSS καλύπτει τρία ειδικά καθεστώτα: το μη ενωσιακό καθεστώς, το ενωσιακό καθεστώς και το καθεστώς εισαγωγής.

Το πεδίο εφαρμογής του υφιστάμενου μη ενωσιακού καθεστώτος και του ενωσιακού καθεστώτος επεκτάθηκε, αλλά το καθεστώς εισαγωγής είναι νέο. Τα εν λόγω ειδικά καθεστώτα επιτρέπουν στους υποκείμενους στον φόρο να δηλώνουν και να καταβάλλουν τον ΦΠΑ που οφείλεται σε κράτη μέλη στα οποία δεν είναι (γενικά) εγκατεστημένοι με τη χρήση διαδικτυακής πύλης στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι (κράτος μέλος εγγραφής). Με τον τρόπο αυτόν, οι φορολογούμενοι εξοικονομούν το κόστος εγγραφής σε μητρώο ΦΠΑ σε πολλά κράτη μέλη.

Τα καθεστώτα αυτά χρησιμοποιούνται ευρέως. Το 2022 τα κράτη μέλη εισέπραξαν συνολικά πάνω από 17 δισ. EUR μέσω της διευρυμένης πύλης OSS που καλύπτει τις διαδικτυακές πωλήσεις στην ΕΕ. Εισπράχθηκαν επίσης έσοδα ΦΠΑ ύψους 2,5 δισ. EUR για εισαγωγές αγαθών ηλεκτρονικού εμπορίου. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται τα νέα έσοδα ΦΠΑ που προέκυψαν από την κατάργηση της απαλλαγής από τον ΦΠΑ, η οποία εφαρμοζόταν προηγουμένως στις εισαγωγές αγαθών χαμηλής αξίας που δεν υπερβαίνουν τα 22 EUR και ενείχαν περισσότερες πιθανότητες απάτης[17]. Διευκολύνοντας τη συμμόρφωση με τους κανόνες, και ως εκ τούτου ενθαρρύνοντάς την, τα καθεστώτα συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, καθώς ο συντελεστής ΦΠΑ που εφαρμόζεται είναι ίδιος για όλους τους πωλητές, ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο εδρεύουν.

---

[15] eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0137.

[16] Το Συμβούλιο θέσπισε τους κανόνες αυτούς μέσω της οδηγίας 2017/2455 τον Δεκέμβριο του 2017 και της οδηγίας 2019/1995 (βλ. ενοποιημένο κείμενο: οδηγία 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας).

[17] Πηγή: Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης / Δελτίο Τύπου με ημερομηνία 30/6/2023/ EU VAT rules for e-commerce two years on: Updated revenue figures point again to a successful implementation (Οι κανόνες ΦΠΑ της ΕΕ για το ηλεκτρονικό εμπόριο δύο χρόνια μετά: Τα επικαιροποιημένα αριθμητικά στοιχεία για τα έσοδα υποδηλώνουν και πάλι επιτυχή εφαρμογή).

Τον Μάρτιο του 2018 η έκθεση[18] που υπέβαλε η Επιτροπή στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις επιπτώσεις των άρθρων 199α και 199β της οδηγίας 2006/112/ΕΚ στην καταπολέμηση της απάτης (στο εξής: έκθεση) οδήγησε σε μια περαιτέρω σημαντική νομοθετική πρωτοβουλία για τη βελτίωση της επάρκειας του συστήματος είσπραξης του ΦΠΑ και της συμμόρφωσης με την οδηγία για τον ΦΠΑ.

Σύμφωνα με την έκθεση, τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν γενικά ότι ο μηχανισμός αντιστροφής της επιβάρυνσης που ορίζεται στο άρθρο 199α της οδηγίας 2006/112/ΕΚ συνιστά ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την καταπολέμηση ή την πρόληψη της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ στους σχετικούς τομείς. Ως εκ τούτου, με την έναρξη ισχύος της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1695 του Συμβουλίου και της οδηγίας (ΕΕ) 2022/890 του Συμβουλίου, παρατάθηκε η εφαρμογή των εν λόγω μέτρων για περιορισμένο χρονικό διάστημα, έως την προβλεπόμενη έναρξη ισχύος του οριστικού καθεστώτος ΦΠΑ.

Τέλος, τον Δεκέμβριο του 2022 η Επιτροπή πρότεινε σειρά μέτρων για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος ΦΠΑ της ΕΕ με σκοπό να καταστεί το σύστημα αποτελεσματικότερο για τις επιχειρήσεις και ανθεκτικότερο στην απάτη με την υιοθέτηση και την προώθηση της ψηφιοποίησης[19]. Κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας έκθεσης, η δέσμη νομοθετικών μέτρων βρίσκεται σε διαδικασία διαπραγμάτευσης στο Συμβούλιο.

Οι προτεινόμενες βασικές δράσεις θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη να αυξήσουν τα έσοδα ΦΠΑ έως και κατά 11 δισ. EUR ετησίως. Η δέσμη νομοθετικών μέτρων αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στη μετάβαση στην ψηφιακή υποβολή στοιχείων σε πραγματικό χρόνο με βάση την ηλεκτρονική τιμολόγηση για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά στην ΕΕ, στην επικαιροποίηση των κανόνων ΦΠΑ για τις επιβατικές μεταφορές και τις πλατφόρμες βραχυχρόνιας διαμονής και στην καθιέρωση ενιαίας εγγραφής στα μητρώα ΦΠΑ σε ολόκληρη την ΕΕ.

Σύμφωνα με την εκτίμηση των επιπτώσεων[20], μεταξύ του 2023 και του 2032 η προτιμώμενη προσέγγιση πολιτικής, μια «ενισχυμένη προσέγγιση» [που συνδυάζει τη θέσπιση απαιτήσεων ψηφιακής υποβολής στοιχείων σε επίπεδο ΕΕ, διάταξη περί θεωρούμενου παρόχου υπηρεσιών για όλους τους τομείς διαμονής και μεταφοράς επιβατών και τον συνδυασμό ευρύτερης επέκτασης της μονοαπευθυντικής θυρίδας, αντιστροφής της επιβάρυνσης και υποχρεωτικής μονοαπευθυντικής θυρίδας εισαγωγών (IOSS)] αναμένεται να αποφέρει καθαρές επιπτώσεις μεταξύ 172 δισ. EUR και 214 δισ. EUR σε σύγκριση με το βασικό σενάριο.

Κατά την περίοδο μεταξύ του 2023 και του 2032, η ενισχυμένη προσέγγιση θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση ύψους 50,6 δισ. EUR: 41,4 δισ. EUR από την υποβολή στοιχείων ΦΠΑ (11 δισ. EUR από την κατάργηση των υποχρεώσεων υποβολής στοιχείων, 24,2 δισ. EUR από τη μείωση του κόστους κατακερματισμού, 4,3 δισ. EUR από τη χρήση προσυμπληρωμένων δηλώσεων ΦΠΑ και 1,9 δισ. EUR από την ηλεκτρονική τιμολόγηση), 0,5 δισ. EUR από τον εξορθολογισμό και τις διασαφηνίσεις σε σχέση με τον τομέα της οικονομίας πλατφορμών, 8,7 δισ. EUR από την κατάργηση των υποχρεώσεων εγγραφής σε μητρώο ΦΠΑ.

---

[18] Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις επιπτώσεις των άρθρων 199α και 199β της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου στην καταπολέμηση της απάτης [COM(2018) 118 final της 8.3.2018].

[19] Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά τους κανόνες ΦΠΑ για την ψηφιακή εποχή. Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 όσον αφορά τις απαιτούμενες ρυθμίσεις διοικητικής συνεργασίας στον τομέα του ΦΠΑ για την ψηφιακή εποχή.
Πρόταση εκτελεστικού κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 282/2011 όσον αφορά τις απαιτήσεις παροχής πληροφοριών για ορισμένα καθεστώτα ΦΠΑ.

[20] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2022) 394 final.

Ως εκ τούτου, όταν τα κράτη μέλη εγκρίνουν και εφαρμόσουν πλήρως την εν λόγω δέσμη μέτρων, το σύστημα ΦΠΑ της ΕΕ αναμένεται να λειτουργεί καλύτερα. Κατά συνέπεια, η αναμενόμενη αύξηση της αποτελεσματικότητας όσον αφορά την είσπραξη του ΦΠΑ από τα κράτη μέλη θα αποφέρει περισσότερα έσοδα για τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

2.3. Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ

Εξέλιξη των επιφυλάξεων που εκκρεμούν από την περίοδο 2016 έως 2022

Οι επιφυλάξεις αποτελούν έναν τρόπο προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ έως ότου η Επιτροπή μπορέσει να λάβει επαρκή βεβαιότητα σχετικά με το ζήτημα του ιδίου πόρου.

Το άρθρο 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει ότι «μετά τις 31 Ιουλίου του τέταρτου έτους που ακολουθεί το οικείο οικονομικό έτος, οι καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 δεν υπόκεινται πλέον σε διόρθωση, εκτός εάν οι σχετικές διορθώσεις αφορούν σημεία που έχουν γνωστοποιηθεί πριν από την ημερομηνία αυτήν, είτε από την Επιτροπή είτε από το οικείο κράτος μέλος». Τα σημεία που έχουν κοινοποιηθεί προηγουμένως αναφέρονται συνήθως ως επιφυλάξεις. Η επιφύλαξη διατηρεί ανοικτό κάθε ζήτημα μεθοδολογίας ή πηγών δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν σχετικά με στοιχείο για το οποίο δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να διατυπώνει επιφυλάξεις σε περιπτώσεις παραβάσεων ή πιθανών αποκλίσεων από την οδηγία για τον ΦΠΑ από τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να διατυπώσουν επιφυλάξεις εφόσον διαφωνούν με την Επιτροπή.

Οι επιφυλάξεις παρέχουν στα κράτη μέλη ένα μέτρο νομικής και δημοσιονομικής ασφάλειας. Όταν ένα στοιχείο της ετήσιας κατάστασης παραγραφεί (δηλαδή χωρίς καμία επιφύλαξη), δεν μπορεί να μεταβληθεί και δεν υπάρχει δημοσιονομική επίπτωση στο εν λόγω στοιχείο μετά την παραγραφή.

Ο αριθμός των επιφυλάξεων μειώθηκε ελαφρώς με την πάροδο του χρόνου (πίνακας 9) και αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω, καθώς οι περισσότερες επιφυλάξεις αφορούν το σύστημα πριν από το 2021. Η συντριπτική πλειονότητα των επιφυλάξεων αφορά στοιχεία των ετήσιων καταστάσεων που καταργήθηκαν στο νέο σύστημα (στο τέλος του 2023 ο αριθμός αυτός ήταν 30 από τις 37 επιφυλάξεις που διατύπωσε η Επιτροπή). Οι επιφυλάξεις αυτές θα αντιμετωπιστούν και θα αρθούν σταδιακά λόγω της θέσπισης του νέου συστήματος, και επομένως ο αριθμός των επιφυλάξεων αναμένεται να μειωθεί σημαντικά με την πάροδο του χρόνου.

Στο τέλος του 2023 υπήρχαν επτά επιφυλάξεις που αφορούσαν τα έτη εφαρμογής του νέου συστήματος (2021-2022). Ταυτόχρονα, κατά τον χρόνο της παρούσας έκθεσης δεν είχαν ολοκληρωθεί όλοι οι έλεγχοι για το 2021 και το 2022, οπότε ο αριθμός των επιφυλάξεων που σχετίζονται με το νέο σύστημα ενδέχεται να αυξηθεί ελαφρώς[21]. Οι επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν το 2021 και το 2022 αφορούν

[21] Οι καταστάσεις του 2021 ελέγχθηκαν για 22 κράτη μέλη (BE, BG, CZ, DK, DE, IE, EL, HR, IT, CY, LV, LU, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI και SE), ενώ οι καταστάσεις του 2022 ελέγχθηκαν για 12 κράτη μέλη (CZ, DK, DE, IE, HR, CY, HU, NL, AT, PL, FI και SE).

κυρίως παραβάσεις και αποκλίσεις από την οδηγία για τον ΦΠΑ[22]. Ορισμένες από τις επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν τα προηγούμενα έτη αφορούν στοιχεία της κατάστασης που θα διατηρηθούν και θα επιλυθούν κατά τους επόμενους κύκλους ελέγχων.

Πίνακας 9 — Αριθμός εκκρεμών επιφυλάξεων όσον αφορά τον ΦΠΑ

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Διατυπώθηκαν από τα κράτη μέλη	16	15	12	10	17	17	11	13
Διατυπώθηκαν από την Επιτροπή	50	53	64	61	61	71	56	37
Αφορούν παραβάσεις	15	14	16	19	19	16	17	16
Σύνολο	81	82	92	90	97	104	84	66
Εκ των οποίων σε σχέση με το νέο σύστημα								7

Σημείωση: Αριθμός των επιφυλάξεων που εκκρεμούσαν στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους (οι οποίες είχαν διατυπωθεί ενδεχομένως κατά τα προηγούμενα έτη). Στο παράρτημα 7 παρουσιάζεται επίσης η κατανομή των επιφυλάξεων μεταξύ των κρατών μελών.

Πίνακας 10 — Αριθμός από μακρού εκκρεμών επιφυλάξεων όσον αφορά τον ΦΠΑ

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Διατυπώθηκαν από τα κράτη μέλη	4	6	6	7	3	2	1	1
Διατυπώθηκαν από την Επιτροπή	2	6	1	4	5	3	9	7
Αφορούν παραβάσεις	3	2	3	4	6	5	4	3
Σύνολο	9	14	10	15	14	10	14	11

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

* Ως από μακρού εκκρεμούσα επιφύλαξη ορίζεται μια επιφύλαξη που εκκρεμεί για περισσότερες από 5 λογιστικές χρήσεις.

Όσον αφορά τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2016, ο οποίος χρησιμοποιείται για τις καταστάσεις ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ από το 2021, τρία κράτη μέλη έχουν διατυπώσει μία ή περισσότερες επιφυλάξεις. Αυτό σημαίνει ότι για τα εν λόγω κράτη μέλη, ο σταθμισμένος μέσος

[22] Οι επιφυλάξεις που σχετίζονται με υποθέσεις παραβάσεων ενδέχεται να απαιτούν περισσότερο χρόνο για τη διευθέτησή τους, καθώς ορισμένες από αυτές εκκρεμούν εν αναμονή νομικής ανάλυσης ή αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

συντελεστής είναι προσωρινός στο παρόν στάδιο και θα καταστεί οριστικός μόνο μετά την άρση της επιφύλαξης. Τα κράτη μέλη είναι η Γερμανία, η Κροατία και το Λουξεμβούργο[23].

Εξέλιξη των παραβάσεων σε σχέση με τον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ από το 2016 έως το 2022

Η μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία για τους ιδίους πόρους καταλήγει σε παραβάσεις. Οι διαδικασίες επί παραβάσει για τον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ είναι εξαιρετικά σπάνιες και οι περισσότερες διαφωνίες επιλύονται κατά τη διάρκεια του κύκλου επαλήθευσης που επιτρέπει διορθώσεις και προσαρμογές εντός 4 ετών. Από το 2016 έως το 2022 η Επιτροπή κίνησε μία διαδικασία επί παραβάσει (πλαίσιο 2). Η θέσπιση του νέου συστήματος δεν είχε μέχρι στιγμής επιπτώσεις στις παραβάσεις. Η θέσπιση του παγωμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή και η κατάργηση των περισσότερων αντισταθμίσεων απλούστευσαν σημαντικά τον υπολογισμό των βάσεων ΦΠΑ και μπορούν να περιορίσουν τον αριθμό των διαφωνιών με τα κράτη μέλη.

Παρότι σχετικά σπάνιες, οι διαδικασίες επί παραβάσει αποτελούν ισχυρό κίνητρο για τη συμμόρφωση των κρατών μελών με τη νομοθεσία για τους ιδίους πόρους και έχουν ουσιαστική σημασία για την αξιοπιστία του συστήματος ιδίου πόρου της ΕΕ. Οι διαδικασίες αυτές διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση των κρατών μελών και την πειθαρχία όσον αφορά τον τρόπο είσπραξης των εσόδων.

Πλαίσιο 2: Εκκρεμείς διαδικασίες επί παραβάσει

Την περίοδο 2016-2022 η Επιτροπή κίνησε μία διαδικασία επί παραβάσει σχετικά με τον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ (διαδικασία μικρής μονοαπευθυντικής θυρίδας του Ηνωμένου Βασιλείου — παράβαση 2020/2316). Η μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα (MOSS) καθιερώθηκε την 1η Ιανουαρίου 2015 και επεκτάθηκε, ώστε να καταστεί μονοαπευθυντική θυρίδα (OSS) από την 1η Ιουλίου 2021, καλύπτοντας ευρύτερο φάσμα παραδόσεων και παροχών και διευκολύνοντας την κατάσταση ακόμα περισσότερο, όπως περιγράφεται στο πλαίσιο 1. Η μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα για τον ΦΠΑ είναι ένα προαιρετικό καθεστώς που επιτρέπει στους φορολογουμένους να καταβάλλουν τον ΦΠΑ που οφείλεται συνήθως σε πολλά κράτη μέλη, σε ένα μόνο κράτος μέλος. Οι υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο καθεστώς MOSS περιλαμβάνουν τις διασυνοριακές τηλεπικοινωνίες, τις τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές και τις ψηφιακές υπηρεσίες. Το κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιείται η πληρωμή μπορεί να παρακρατήσει το 30 % του ΦΠΑ που καταβλήθηκε το 2015 και το 2016 και το 15 % που καταβλήθηκε το 2017 και το 2018. Αυτός ο παρακρατούμενος ΦΠΑ θα πρέπει να περιλαμβάνεται στη βάση ΦΠΑ για τους σκοπούς του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ.

Από το 2015 έως το 2018 οι εθνικές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θεώρησαν τις παρακρατήσεις στο πλαίσιο του καθεστώτος MOSS ως ΦΠΑ και, ως εκ τούτου, δεν τις έλαβαν υπόψη στην κατάσταση υπολογισμού και καταβολής του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ. Αφού έλαβε

[23] Στο παράρτημα 7 παρουσιάζονται επίσης αναλυτικά τα ποσοστά του σταθμισμένου μέσου συντελεστή του 2016 ανά κράτος μέλος και η κατάστασή τους. Επισημαίνεται ότι η βάση ΦΠΑ στην Κροατία και στο Λουξεμβούργο είναι σημαντικά υψηλότερη από την προσαρμοσμένη βάση, και οι υπολογιζόμενες βάσεις ΦΠΑ των χωρών αυτών έχουν αντικατασταθεί με τιμή που αντιστοιχεί στο 50 % του αντίστοιχου ΑΕΕ τους. Αυτό σημαίνει ότι οποιαδήποτε μεταβολή στα ποσοστά των συντελεστών τους δεν θα επηρεάσει το ύψος των οικείων συνεισφορών ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ.

την αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής τον Νοέμβριο του 2023, το Ηνωμένο Βασίλειο ζήτησε παράταση της προθεσμίας απάντησης και συνεργάστηκε στενά με την Επιτροπή για τον ακριβή προσδιορισμό του ποσού των οφειλόμενων πόρων και την επίλυση της υπόθεσης. Μετά από εκτενείς συζητήσεις επιτεύχθηκε συμφωνία και το Ηνωμένο Βασίλειο απέδωσε το οφειλόμενο ποσό κεφαλαίου τον Ιούλιο του 2024 (4,016 εκατ. GBP). Το οφειλόμενο ποσό τόκων (3,05 εκατ. GBP) συμπεριλήφθηκε στο τιμολόγιο Σεπτεμβρίου του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή θα μπορέσει να προβεί στην επίσημη περάτωση της εν λόγω υπόθεσης μόλις καταβληθεί η τελευταία δόση του εν λόγω τιμολογίου (πρώτο εξάμηνο του 2025).

2.4. Παρατηρήσεις των κρατών μελών

Κατά την κατάρτιση της παρούσας έκθεσης, η Επιτροπή απέστειλε ερωτηματολόγιο στα κράτη μέλη (παράρτημα 8) προκειμένου να λάβει παρατηρήσεις σχετικά με την αξιολόγηση του νέου απλουστευμένου συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να βαθμολογήσουν το νέο σύστημα, να εξετάσουν τα χαρακτηριστικά στα οποία αποδίδουν τη μεγαλύτερη/μικρότερη αξία και να σκεφτούν την πιθανή εξοικονόμηση που θα μπορούσε να επιφέρει το νέο σύστημα (για παράδειγμα, όσον αφορά τον φόρτο εργασίας, τον αριθμό του προσωπικού) και, εάν είναι δυνατόν, να προσδιορίσουν ποσοτικά την εν λόγω εξοικονόμηση.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

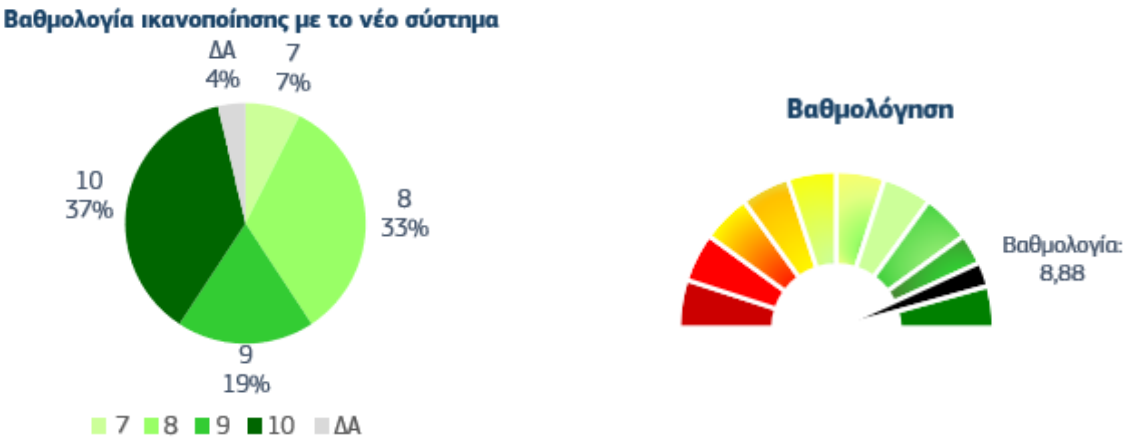
Σε κλίμακα από το 1 έως το 10 (όπου το 10 είναι η υψηλότερη βαθμολογία), 26 κράτη μέλη (ένα κράτος μέλος δεν έδωσε βαθμολογία) έδωσαν στο νέο σύστημα βαθμολογία 8,9 κατά μέσο όρο. Θέτοντας τις βαθμολογίες σε πίνακα με 5 κατηγορίες (πίνακας 11), τα περισσότερα (15) από τα 26 κράτη μέλη που απάντησαν ανέφεραν ότι ήταν «πολύ ικανοποιημένα» με το νέο σύστημα, ενώ 11 κράτη μέλη ανέφεραν ότι ήταν «ικανοποιημένα», εκ των οποίων μόνο 2 έδωσαν στο νέο σύστημα βαθμολογία 7. Στο πλαίσιο της βαθμολογίας τους, τα κράτη μέλη επισήμαναν διάφορες πτυχές ως ιδιαίτερα θετικές. Επισήμαναν τον μικρότερο χρόνο και τους λιγότερους ανθρώπινους πόρους που απαιτούνταν για την κατάρτιση της ετήσιας κατάστασης ΦΠΑ και τη συμμετοχή στον κύκλο ελέγχου, ιδίως χάρη στη χρήση του παγωμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή και στην κατάργηση των αντισταθμίσεων/διορθώσεων. Εντοπίστηκαν επίσης οφέλη όσον αφορά τη μικρότερη πιθανότητα λάθους και τη συνολικά μειωμένη διοικητική επιβάρυνση.

Πίνακας 11 — Βαθμολόγηση του νέου συστήματος

1-2	3-4	5-6	7-8	9-10
Πολύ δυσαρεστημένα	**Δυσαρεστημένα**	**Ούτε ικανοποιημένα ούτε δυσαρεστημένα**	**Ικανοποιημένα**	**Πολύ ικανοποιημένα**
0	0	0	11	15

Πηγή: Απαντήσεις των κρατών μελών στο ερωτηματολόγιο· ένα κράτος μέλος δεν έδωσε βαθμολογία

Γράφημα 4 — Βαθμολογία ικανοποίησης με το νέο σύστημα σε κλίμακα από το 1 έως το 10

Πηγή: Απαντήσεις των κρατών μελών στο ερωτηματολόγιο

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΑΞΙΕΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Τα κράτη μέλη εκτίμησαν περισσότερο ότι το νέο σύστημα είναι ευκολότερο στη χρήση, δεδομένου ότι καταργήθηκαν οι αντισταθμίσεις και οι διορθώσεις (16 κράτη μέλη) και δεν απαιτείται πλέον ο ετήσιος υπολογισμός του σταθμισμένου μέσου συντελεστή (19 κράτη μέλη). Ορισμένα κράτη μέλη (7) επισήμαναν επίσης, σε διαφορετικό βαθμό, ότι ο απλουστευμένος υπολογισμός συνδέεται πλέον πολύ στενότερα με τα πραγματικά έσοδα από τον ΦΠΑ. Ορισμένα δήλωσαν επίσης ότι μέρη των προηγούμενων υπολογισμών απαιτούσαν σημαντικούς πόρους, αλλά είχαν περιορισμένες επιπτώσεις στον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ. Ένα κράτος μέλος εξέφρασε επίσης την ιδιαίτερη ικανοποίησή του για το ότι το νέο σύστημα παρέχει πιο ισότιμους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών, διότι οι αποκλίσεις που συνδέονται με διαφορετικές μεθόδους και πηγές δεδομένων για τον υπολογισμό του σταθμισμένου μέσου συντελεστή και οι αντισταθμίσεις δεν έχουν πλέον σημασία. Τα κράτη μέλη αποτίμησαν επίσης θετικά τη γενική εξοικονόμηση χρόνου, τη μείωση του φόρτου εργασίας και της διοικητικής επιβάρυνσης (για παράδειγμα, συμμετέχουν λιγότερες εθνικές αρχές ή άλλοι εξωτερικοί πάροχοι πηγών δεδομένων), τις (αναμενόμενες) θετικές επιπτώσεις στον κύκλο ελέγχου (ειδικότερα λόγω καταργούμενων διορθώσεων/αποζημιώσεων), καθώς και τα σαφή και ολοκληρωμένα υποδείγματα. Μόνο ένα κράτος μέλος ζήτησε να απλουστευτεί ακόμα περισσότερο η μέθοδος υπολογισμού.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΞΙΑ

Παρότι το νέο σύστημα έτυχε θετικής υποδοχής, λίγα κράτη μέλη εντόπισαν περιθώρια βελτίωσης. Ειδικότερα, πέντε κράτη μέλη επισήμαναν ότι η χρήση του παγωμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζει τις αλλαγές στην εθνική νομοθεσία για τον ΦΠΑ, ιδίως τις μεταβολές των συντελεστών ΦΠΑ, και περιορίζει την ακρίβεια· τρία κράτη μέλη ανέφεραν το βάρος των επιφυλάξεων που σχετίζονται με το παλαιό σύστημα· τρία κράτη μέλη ανέφεραν την αβεβαιότητα σχετικά με τους νέους δυνητικούς μελλοντικούς υπολογισμούς του σταθμισμένου μέσου συντελεστή· ένα κράτος μέλος ανέφερε τους πολύπλοκους υπολογισμούς για υφιστάμενες διορθώσεις με περιορισμένο δημοσιονομικό αντίκτυπο· και επτά κράτη μέλη ανέφεραν την ανάγκη να συνεχιστεί ο υπολογισμός του συντελεστή λόγω της μελέτης περί ελλείμματος ΦΠΑ. Δεκατρία κράτη μέλη ανέφεραν ότι δεν εντόπισαν λιγότερο ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά του νέου συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Όσον αφορά τις επιπτώσεις στην εξοικονόμηση πόρων (για παράδειγμα, μείωση του προσωπικού, του φόρτου εργασίας, του κόστους) του νέου συστήματος, 21 κράτη μέλη έδωσαν σαφώς θετική αλλά ως επί το πλείστον γενική απάντηση. Γενικά, επιβεβαίωσαν ότι υπήρξε αξιοσημείωτη μείωση του φόρτου εργασίας για την κατάρτιση της κατάστασης ΦΠΑ (από μήνες σε λίγες μόνο ημέρες) και υπογράμμισαν την εξοικονόμηση χρόνου όσον αφορά τις προηγούμενες διορθώσεις/αντισταθμίσεις, τον υπολογισμό του σταθμισμένου μέσου συντελεστή και τη χρήση εξωτερικών παρόχων δεδομένων.

Η εξοικονόμηση που επιτεύχθηκε με τη μεταρρύθμιση του συστήματος για την κατάρτιση των καταστάσεων ΦΠΑ, καθώς και την προετοιμασία και τη συμμετοχή σε ελέγχους, προσδιορίστηκε ποσοτικά από 14 κράτη μέλη. Από τις απαντήσεις προκύπτει ευρεία ποικιλία μεθόδων εξοικονόμησης και υπολογισμού που χρησιμοποιήθηκαν. Για παράδειγμα, αναφέρθηκε εξοικονόμηση, από 0,2 σε 0,3 ΙΠΑ (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης) έως εξοικονόμηση της τάξεως του 90 % σε φόρτο εργασίας σε σύγκριση με τους πόρους που διατίθεντο στο παλαιό σύστημα.

2.5. Συμπέρασμα

Από την ανάλυση προκύπτει ότι η απλούστευση του συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ έχει επιτύχει γενικά τους στόχους του για μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης τόσο των κρατών μελών όσο και της Επιτροπής.

Η κατάργηση ορισμένων διορθώσεων και αντισταθμίσεων μείωσε την πολυπλοκότητα των υπολογισμών, χωρίς να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην αξία της βάσης ΦΠΑ επί της οποίας εισπράττεται ο ίδιος πόρος. Ο αντίκτυπος των διορθώσεων που καταργήθηκαν δεν υπερβαίνει το 0,1 % των καθαρών εσόδων, ενώ οι αντισταθμίσεις που καταργήθηκαν δεν υπερβαίνουν το 0,6 % της συνολικής βάσης του ΦΠΑ. Η αξία της μη προσαρμοσμένης βάσης του ΦΠΑ εξακολουθεί να αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου, καθώς οι μακροοικονομικοί παράγοντες συνδέονται με τον σημαντικό ρόλο της πανδημίας COVID-19 τα τελευταία χρόνια.

Ταυτόχρονα, η είσπραξη του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ δεν επηρεάστηκε από το νέο σύστημα ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ, δεδομένου ότι οι κανόνες για τις προβλέψεις, την αντιστάθμιση και την είσπραξη δεν τροποποιήθηκαν όταν θεσπίστηκε η απλούστευση[24].

Ο αριθμός των επιφυλάξεων μειώθηκε ελαφρά με την πάροδο του χρόνου, καθώς οι περισσότερες αντισταθμίσεις και διορθώσεις καταργήθηκαν. Οι περισσότερες εκκρεμείς επιφυλάξεις αφορούν στοιχεία του προηγούμενου συστήματος που έχουν καταργηθεί. Μόλις οι επιφυλάξεις αυτές αντιμετωπιστούν και επιλυθούν σε μελλοντικούς ελέγχους, ο αριθμός των εκκρεμών επιφυλάξεων αναμένεται να μειωθεί σημαντικά μαζί με τους διοικητικούς πόρους που απαιτούνται για την αντιμετώπισή τους τόσο για την Επιτροπή όσο και για τα κράτη μέλη.

Οι θετικές επιπτώσεις της μεταρρύθμισης στη διοικητική επιβάρυνση αναγνωρίστηκε από τα κράτη μέλη. Είναι πολύ νωρίς για να εκτιμηθεί πλήρως και να προσδιοριστεί ποσοτικά η εξοικονόμηση διοικητικών πόρων από την αλλαγή τόσο για την Επιτροπή όσο και για τα κράτη μέλη, αλλά φαίνεται ότι το νέο σύστημα έχει αποφέρει σημαντικά οφέλη, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνεχή αποτελεσματικότητα του συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ. Ορισμένα κράτη μέλη εξέφρασαν ανησυχίες ότι η χρήση του παγωμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή του 2016 ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζει σημαντικές μεταβολές των εθνικών συντελεστών ΦΠΑ, μειώνοντας έτσι την ακρίβεια της βάσης ΦΠΑ.

Το πάγωμα του συντελεστή στο επίπεδο του 2016 θα μπορούσε να δημιουργήσει δυσμενή οικονομικά κίνητρα, υπό την έννοια ότι οποιαδήποτε επακόλουθη μείωση των συντελεστών (ή μείωση της βάσης ή μετακίνηση μιας κατηγορίας συναλλαγών σε χαμηλότερη κλίμακα ΦΠΑ) θα μπορούσε να οδηγήσει σε μείωση της συνεισφοράς του κράτους μέλους στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Το ζήτημα της επάρκειας της εφαρμογής του σταθμισμένου μέσου συντελεστή του 2016 θα αξιολογηθεί στο επόμενο κεφάλαιο.

[24] Πρέπει να σημειωθεί ότι η αναθεώρηση του κανονισμού για την απόδοση των ιδίων πόρων το 2021, με την οποία αναβάλλεται η πληρωμή των υπολοίπων και περιορίζεται ο αντίκτυπος των τόκων υπερημερίας, δεν σχετίζεται με την υπό ανάλυση απλούστευση.

3. Εξέλιξη του σταθμισμένου μέσου συντελεστή από το 2016

3.1. Εξέλιξη του σταθμισμένου μέσου συντελεστή: 2016-2020

Από το 2016 έως το 2020 ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής παρέμεινε σταθερός για τα περισσότερα κράτη μέλη. Μόνο η Γερμανία, η Ελλάδα και η Κροατία σημείωσαν μεταβολές άνω της 1 ποσοστιαίας μονάδας σε σύγκριση με τον συντελεστή του 2016, παρουσιάζοντας χαμηλότερους συντελεστές το 2019 ή το 2020 σε σύγκριση με το 2016, κυρίως λόγω των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19.

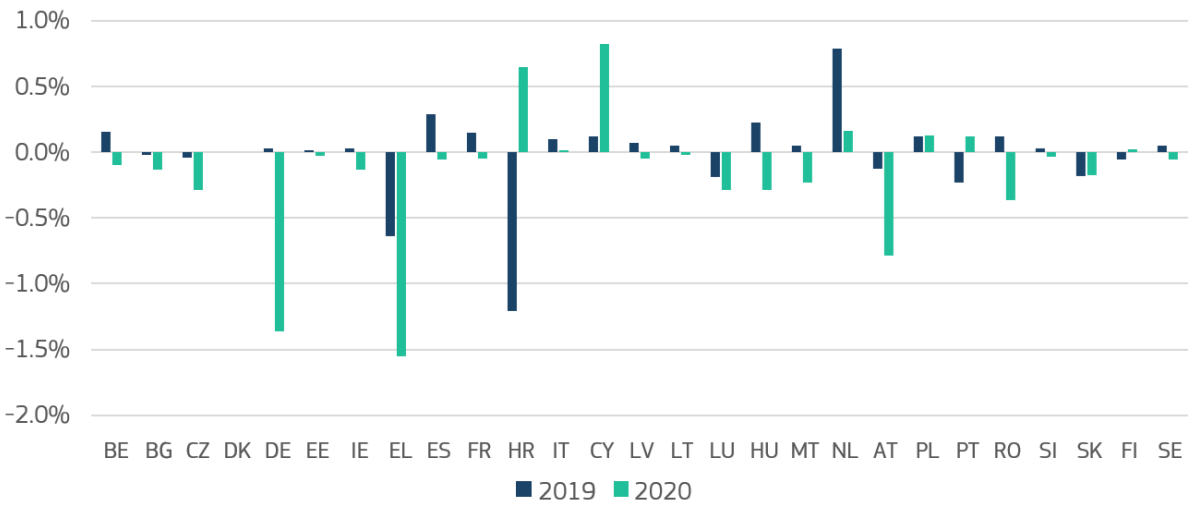
Γενικά, οι σταθμισμένοι μέσοι συντελεστές των κρατών μελών εξελίχθηκαν με βάση τις μεταβολές των συνολικών συντελεστών ΦΠΑ ή λόγω της εφαρμογής διαφορετικών κατηγοριών ΦΠΑ για ορισμένα προϊόντα. Η Γερμανία και η Ιρλανδία μείωσαν τους μειωμένους και τους κανονικούς συντελεστές ΦΠΑ, ενώ η Αυστρία θέσπισε νέο μειωμένο συντελεστή. Πολλές χώρες εφάρμοσαν επίσης μειωμένους συντελεστές ή εξαιρετικά μειωμένους συντελεστές[25] σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων. Για παράδειγμα, τα εστιατόρια και τα ξενοδοχεία βίωσαν μειώσεις στην Αυστρία, στο Βέλγιο, στη Βουλγαρία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Κροατία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία και την Τσεχία. Ο τομέας των επιβατικών μεταφορών υπόκειτο σε μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ στην Ελλάδα και την Τσεχία. Οι συντελεστές ΦΠΑ στα βιβλία και στις εφημερίδες μειώθηκαν επίσης στην Αυστρία, τη Βουλγαρία, τη Λετονία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία.

Στον τομέα της αναψυχής και του πολιτισμού, που καλύπτει κινηματογράφους, θέατρα και συναυλίες, σημειώθηκε μείωση του ΦΠΑ σε πολλά κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων στη Βουλγαρία, στη Γαλλία, στη Γερμανία, στην Ελλάδα, στην Εσθονία, στην Ιταλία, στην Ιρλανδία, στις Κάτω Χώρες, στην Κροατία, στο Λουξεμβούργο, στη Μάλτα, την Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία και την Τσεχία. Αντιθέτως, η αύξηση του σταθμισμένου μέσου συντελεστή των Κάτω Χωρών το 2019 οφειλόταν σε αύξηση του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ. Η Δανία εφαρμόζει μόνο έναν συντελεστή ΦΠΑ, χωρίς μεταβολές στον σταθμισμένο μέσο συντελεστή της[26].

[25] Ο εξαιρετικά μειωμένος συντελεστής είναι κατώτερος από τον ελάχιστο συντελεστή 5 % και μπορεί να εφαρμοστεί σε περιορισμένο κατάλογο αγαθών και υπηρεσιών (άρθρο 98 παράγραφος 2 της οδηγίας για τον ΦΠΑ).

[26] Στο παράρτημα 12 παρουσιάζεται η εξέλιξη των σταθμισμένων μέσων συντελεστών των κρατών μελών την περίοδο 2016-2020.

Γράφημα 5 — Απόλυτη μεταβολή του σταθμισμένου μέσου συντελεστή την περίοδο 2019-2020 σε σύγκριση με το 2016 (σε ποσοστιαίες μονάδες)

Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ των κρατών μελών για τα οικονομικά έτη 2016, 2019 και 2020

Πλαίσιο 3: Αλλαγές στη νομοθεσία για τον ΦΠΑ που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή

Τον Απρίλιο του 2016 η Επιτροπή εξέδωσε *σχέδιο δράσης για τον ΦΠΑ — Προς έναν ενιαίο χώρο ΦΠΑ στην ΕΕ — Η ώρα των αποφάσεων*[27]. Το εν λόγω σχέδιο δράσης καθορίζει την πορεία για τη δημιουργία ενιαίου χώρου ΦΠΑ στην ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, από το 2016 τροποποιήθηκε αρκετές φορές η οδηγία για τον ΦΠΑ (εκδόθηκαν 16 τροποποιητικές οδηγίες — παράρτημα 10). Ο αντίκτυπος των τροποποιήσεων αυτών αναμένεται να έχει επιπτώσεις με την πάροδο του χρόνου και θα εξακολουθήσει να έχει θεμελιώδη αντίκτυπο στη λειτουργία του συστήματος ΦΠΑ και της εσωτερικής αγοράς τα επόμενα έτη.

Η οδηγία (ΕΕ) 2022/542 του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση των οδηγιών 2006/112/ΕΚ και (ΕΕ) 2020/285 όσον αφορά τους συντελεστές φόρου προστιθέμενης αξίας προβλέπει τη δυνατότητα διατήρησης προτιμησιακών συντελεστών για προϊόντα για τα οποία υπήρχαν ήδη παρεκκλίσεις για ορισμένα κράτη μέλη, επιτρέποντας σε άλλα κράτη μέλη να αποκτήσουν πρόσβαση στις εν λόγω παρεκκλίσεις, τη θέσπιση συντελεστών χαμηλότερων του 5 % (απαγορεύονταν πριν από την τροποποίηση) και τη δυνατότητα εφαρμογής μειωμένων συντελεστών σε περισσότερα προϊόντα. Οι τροποποιήσεις αυτές ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στον πολυετή σταθμισμένο μέσο συντελεστή, ο οποίος επί του παρόντος ορίζεται στα επίπεδα του 2016.

[27] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με ένα σχέδιο δράσης για τον ΦΠΑ: Προς έναν ενιαίο χώρο ΦΠΑ στην ΕΕ — Η ώρα των αποφάσεων [COM(2016) 148 final].

Τέλος, ειδικότερα για το 2020 και το 2021, η επάρκεια του πολυετούς σταθμισμένου μέσου συντελεστή ενδέχεται να επηρεάστηκε επίσης από τις οδηγίες[28] που εκδόθηκαν σχετικά με προσωρινά μέτρα ως προς τον φόρο προστιθέμενης αξίας που επιβάλλεται στα εμβόλια για τη νόσο COVID-19 και στα *in vitro* διαγνωστικά ιατροτεχνολογικά προϊόντα στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19, καθώς και σχετικά με προσωρινές απαλλαγές εισαγωγών και ορισμένων παραδόσεων αγαθών και παροχών υπηρεσιών, με σκοπό την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

3.2. Εξέλιξη του σταθμισμένου μέσου συντελεστή: εκτιμήσεις για την περίοδο 2021-2024

Από το 2021 τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται πλέον να υπολογίζουν τους σταθμισμένους μέσους συντελεστές για τον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ. Ως εκ τούτου, στο παρόν τμήμα εκτιμώνται οι εν λόγω συντελεστές για τα έτη 2021-2024, προκειμένου να αξιολογηθεί η καταλληλότητα της εφαρμογής του συντελεστή του 2016 που χρησιμοποιήθηκε κατά την εν λόγω περίοδο. Η Επιτροπή εκτίμησε τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή μετά το 2020, χρησιμοποιώντας απλουστευμένη μέθοδο υπολογισμού σε σύγκριση με τους υπολογισμούς του πραγματικού σταθμισμένου μέσου συντελεστή των κρατών μελών. Η μέθοδος αυτή λαμβάνει υπόψη μόνο τα δεδομένα σχετικά με την κατανάλωση των ιδιωτικών νοικοκυριών (πλαίσιο 4).

[28] Οδηγία (ΕΕ) 2020/2020 του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2020, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με προσωρινά μέτρα ως προς τον φόρο προστιθέμενης αξίας που επιβάλλεται στα εμβόλια για τη νόσο COVID-19 και τα in vitro διαγνωστικά ιατροτεχνολογικά προϊόντα στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19·
οδηγία (ΕΕ) 2021/1159 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με προσωρινές απαλλαγές εισαγωγών και ορισμένων παραδόσεων αγαθών και παροχών υπηρεσιών, με σκοπό την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

Πλαίσιο 4: Επεξήγηση της απλουστευμένης μεθόδου για τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή

Έως το 2020 ο υπολογισμός του σταθμισμένου μέσου συντελεστή, όπως πραγματοποιούνταν από τα κράτη μέλη, απαιτούσε πολλές λεπτομερείς πληροφορίες, για παράδειγμα, σχετικά με τις διάφορες κατηγορίες δαπανών, τους συντελεστές ΦΠΑ ή τις απαλλασσόμενες υποκατηγορίες. Οι περισσότερες από τις πληροφορίες αυτές δεν είναι άμεσα διαθέσιμες χωρίς λεπτομερείς έρευνες και υπολογισμούς των κρατών μελών. Ο κυριότερος καθοριστικός παράγοντας του σταθμισμένου μέσου συντελεστή, που αντιπροσωπεύει περίπου το 60-80 % των δαπανών των κρατών μελών που υπόκεινται σε ΦΠΑ, είναι η κατανάλωση των ιδιωτικών νοικοκυριών. Τα στοιχεία για την κατανάλωση των ιδιωτικών νοικοκυριών, στο πλαίσιο των εθνικών λογαριασμών των κρατών μελών, δημοσιεύονται από την Eurostat. Ο απλουστευμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής βασίζεται σε εκτιμήσεις που βασίζονται σε αυτά τα στοιχεία για τα νοικοκυριά, αλλά απέχει από υπολογισμούς άλλων κατηγοριών, όπως οι κρατικές αγορές, ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου και η ενδιάμεση κατανάλωση των επιχειρήσεων (βλ. παράρτημα 14 για ανάλυση της κατανάλωσης ανά κράτος μέλος).
Ο απλουστευμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής (απλουστευμένος ΣΜΣ) εφαρμόζει τον ρυθμό αύξησης του σταθμισμένου μέσου συντελεστή με βάση τα στοιχεία για την κατανάλωση των νοικοκυριών, που ονομάζεται σταθμισμένος μέσος συντελεστής νοικοκυριών (ΣΜΣ νοικοκυριών) του έτους N, με το έτος B ως βάση (έτος αναφοράς), στον πραγματικό σταθμισμένο μέσο συντελεστή του έτους βάσης:

$$\text{απλουστευμένος } ΣΜΣ_N = ΣΜΣ_B \times \frac{\text{ΣΜΣ νοικοκυριών}_N}{ΣΜΣ}$$

Ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής για τα νοικοκυριά (ΣΜΣ νοικοκυριών) υπολογίζεται από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (JRC). Λεπτομερής περιγραφή της μεθοδολογίας παρατίθεται στο παράρτημα 15.

Στο παράρτημα 13 παρατίθεται σύγκριση μεταξύ του απλουστευμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή για το 2020 και των πραγματικών συντελεστών.

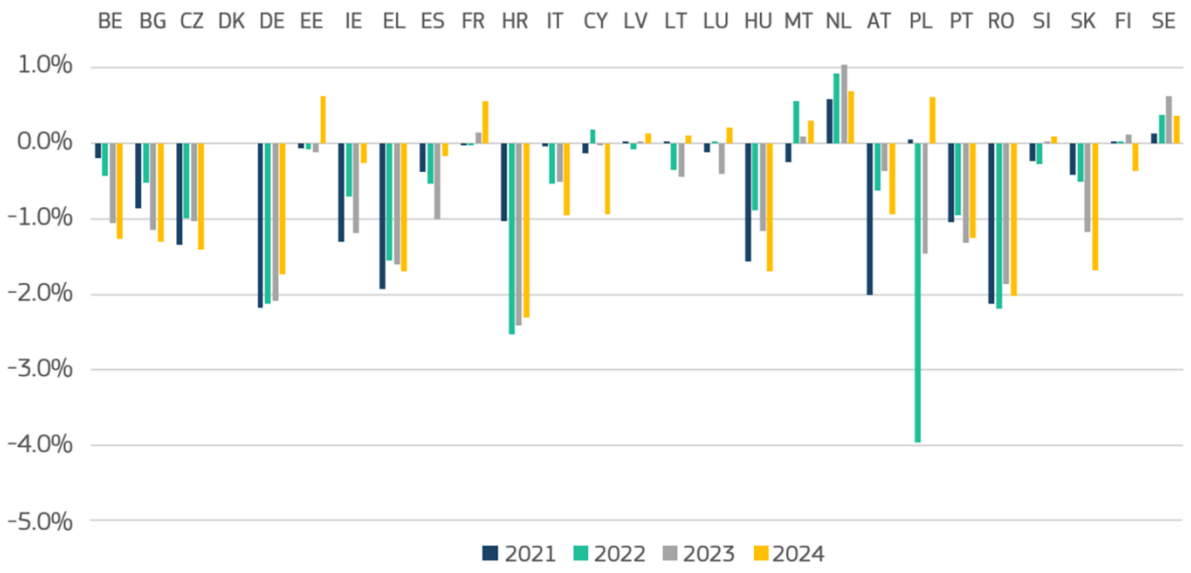
Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις αυτές, ο απλουστευμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής μεταξύ 2021 και 2024 στα κράτη μέλη παρέμεινε σχετικά κοντά στον πραγματικό σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2016. Σε 13 από τα 27 κράτη μέλη, ο απλουστευμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής παρέμεινε εντός διαφοράς 1 ποσοστιαίας μονάδας σε σχέση με τον συντελεστή του 2016 καθ' όλη τη διάρκεια των ετών που παρατηρήθηκαν (2021-2024). Σημαντικές μεταβολές του μέσου σταθμισμένου συντελεστή άνω των 2 ποσοστιαίων μονάδων παρατηρήθηκαν μόνο σε λίγες χώρες: Γερμανία, Κροατία, Πολωνία και Ρουμανία.

Γενικά, οι αλλαγές στον απλουστευμένο σταθμισμένο μέσο συντελεστή στο χρονικό πλαίσιο της παρατήρησης μπορούν να αποδοθούν στις μεταβολές των καταναλωτικών προτύπων και των συντελεστών ΦΠΑ. Σε πολλές περιπτώσεις ο συντελεστής ΦΠΑ μειώθηκε για την ηλεκτρική ενέργεια, το αέριο ή τα καύσιμα για την αντιμετώπιση των ελλείψεων ενεργειακού εφοδιασμού και των σχετικών αυξήσεων των τιμών μετά τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας. Οι μειώσεις αυτές παρατηρήθηκαν στο Βέλγιο, στη Βουλγαρία, την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Κροατία, την Πολωνία και την Πορτογαλία. Οι χαμηλότεροι συντελεστές για τα τρόφιμα, όπως τα οπωροκηπευτικά, συνέβαλαν επίσης στις αλλαγές στην Ισπανία, την Ιταλία, την Κροατία και την Πολωνία. Ορισμένες χώρες, μεταξύ των

οποίων το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ιρλανδία και η Ρουμανία αντέστρεψαν τις προσωρινές μειώσεις των συντελεστών ΦΠΑ που εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, με αποτέλεσμα να αυξηθούν οι σταθμισμένοι μέσοι συντελεστές τους. Οι μειώσεις του συντελεστή ΦΠΑ για την ηλεκτρική ενέργεια, το αέριο και τα καύσιμα καταργήθηκαν επίσης σε ορισμένες χώρες, όπως η Πολωνία, γεγονός που εξηγεί την αύξηση του σταθμισμένου μέσου συντελεστή το 2023 και το 2024.

Όσον αφορά τις μεταβολές των εθνικών συντελεστών ΦΠΑ, στο παράρτημα 11 παρατίθεται επισκόπηση των συντελεστών ΦΠΑ που ίσχυαν σε κάθε κράτος μέλος την περίοδο 2016-2023.

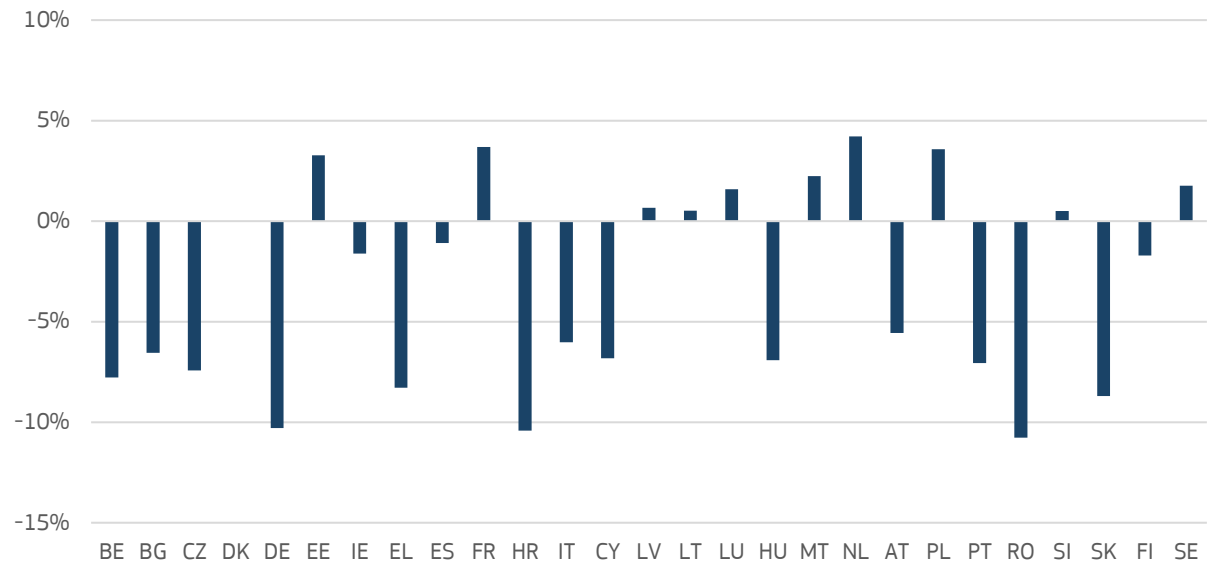
Γράφημα 6 — Απόλυτη μεταβολή του απλουστευμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή από το 2021 έως το 2024 σε σύγκριση με τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2016 (σε ποσοστιαίες μονάδες)

Πηγή: Ίδιοι υπολογισμοί.

Το 2024 αναμένεται ότι τα περισσότερα μέτρα για τον ΦΠΑ που έλαβαν τα κράτη μέλη για να ληφθούν υπόψη οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 έχουν αρθεί. Αυτό σημαίνει ότι η σύγκριση του σταθμισμένου μέσου συντελεστή του 2016 με τον απλουστευμένο συντελεστή του 2024 θα πρέπει να αποτελεί χρήσιμη ένδειξη της επάρκειας του συντελεστή του 2016 μετά την πανδημία. Για τις περισσότερες χώρες, ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής το 2024 ήταν χαμηλότερος από τον συντελεστή του 2016, με μειώσεις μεταξύ 5 % και 10 % για πολλές χώρες. Η Γερμανία, η Κροατία και η Ρουμανία παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες μειώσεις, της τάξης του 10 %.

Γράφημα 7 — Σχετική μεταβολή του απλουστευμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή του 2024 σε σύγκριση με τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2016 (σε %)

Πηγή: Ίδιοι υπολογισμοί.

3.3. Συμπέρασμα της ανάλυσης του σταθμισμένου μέσου συντελεστή

Συμπερασματικά, από την ανάλυση της εκτίμησης του απλουστευμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή προκύπτει ότι η εφαρμογή του σταθμισμένου μέσου συντελεστή του 2016 στην περίοδο από το 2021 έως το 2024 φαίνεται να είναι επαρκής για τα περισσότερα κράτη μέλη. Από τις εκτιμήσεις προκύπτει ότι ο αριθμός των χωρών των οποίων ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής, σε διαφορετική περίπτωση, θα ήταν σημαντικά διαφορετικός (άνω του 10 %) είναι πολύ μικρός.

Η υπό εξέταση περίοδος επηρεάστηκε από διάφορα γεγονότα με ενδεχόμενο αντίκτυπο στους εφαρμοστέους συντελεστές ΦΠΑ και, κατά συνέπεια, στους ιδίους πόρους που βασίζονται στον ΦΠΑ. Οι προσωρινές μεταβολές των συντελεστών ΦΠΑ που συνδέονται με τα μέτρα για τη νόσο COVID-19, καθώς και η μεγαλύτερη ευελιξία για τον καθορισμό των συντελεστών ΦΠΑ σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2022/542 του Συμβουλίου, δυσχεραίνουν την εκτίμηση των επιπτώσεων της εφαρμογής του παγωμένου συντελεστή του 2016 μεμονωμένα. Ωστόσο, από την ανάλυση προκύπτει ότι η κατάργηση του ετήσιου υπολογισμού του σταθμισμένου μέσου συντελεστή είχε περιορισμένο αντίκτυπο στη δίκαιη κατανομή της συνεισφοράς ΦΠΑ στον προϋπολογισμό της ΕΕ, μειώνοντας παράλληλα σημαντικά τη διοικητική επιβάρυνση για την Επιτροπή και τα κράτη μέλη.

4. Συμπέρασμα

Η παρούσα έκθεση αξιολογεί τη λειτουργία του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ μετά τις αλλαγές που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2021/769 του Συμβουλίου, και ειδικότερα την επάρκεια του παγωμένου πολυετούς σταθμισμένου μέσου συντελεστή.

Όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο 2, η κατάργηση των περισσότερων αντισταθμίσεων και διορθώσεων δεν είχε σημαντική επίπτωση στο ποσό της βάσης του ιδίου πόρου ΦΠΑ, ενώ μειώθηκε ο αριθμός των εκκρεμών επιφυλάξεων. Μαζί με την απλουστευμένη μέθοδο υπολογισμού του ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ με τον παγωμένο σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2016, μειώθηκε σημαντικά η διοικητική επιβάρυνση τόσο των κρατών μελών όσο και της Επιτροπής.

Επί του παρόντος, τρία κράτη μέλη χρησιμοποιούν προσωρινό συντελεστή του 2016 λόγω εκκρεμών επιφυλάξεων: η Γερμανία, η Κροατία και το Λουξεμβούργο (στο παράρτημα 9 παρουσιάζεται ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής για κάθε κράτος μέλος).

Όσον αφορά την επάρκεια του παγωμένου συντελεστή, από το κεφάλαιο 3 προκύπτει ότι ο εκτιμώμενος αντίκτυπος της χρήσης του συντελεστή του 2016 την περίοδο από το 2021 έως το 2024 είχε ως αποτέλεσμα αποκλίσεις από τον πραγματικό συντελεστή μόλις άνω της 1 ποσοστιαίας μονάδας για μικρό αριθμό κρατών μελών. Συνολικά, το 2024 μειώθηκαν οι εκτιμώμενες αποκλίσεις λόγω των προσαρμογών που πραγματοποιήθηκαν για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Οι αποκλίσεις αυτές από τον εκτιμώμενο συντελεστή το 2024 κυμαίνονται από + 4 % έως – 11 %.

Στο παράρτημα 11 παρατίθεται επισκόπηση των συντελεστών ΦΠΑ που ίσχυαν σε κάθε κράτος μέλος την περίοδο 2016-2023.

Παράρτημα

Παράρτημα 1 Συνοπτικός πίνακας κατάστασης

Ίδιοι πόροι ΦΠΑ σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου

Κωδικός			Αρνητικό	Θετικό
	Έσοδα			
R.1	Έσοδα			
R.2	Πρόστιμα και τόκοι			
R.3	Έξοδα ανάκτησης			
R.4	Μικρές φορολογούμενες επιχειρήσεις (–)			
R.5.1	Λοιπές διορθώσεις (+)			
R.5.2	Λοιπές διορθώσεις (–)			
R.6	Προοδευτικές μειώσεις του φόρου			
R.7.1	Κατ' αποκοπή φορολογούμενοι γεωργοί (+)			
R.7.2	Κατ' αποκοπή φορολογούμενοι γεωργοί (–)			
R.8	Καθαρά έσοδα			
W	Σταθμισμένος μέσος συντελεστής (%)			
IB	Ενδιάμεση βάση			
	Αντισταθμίσεις στη βάση			
SE.1	Μικρές απαλλασσόμενες επιχειρήσεις (+)			
E.2	Μικρές απαλλασσόμενες επιχειρήσεις (–)			
	Παράρτημα X μέρος A της οδηγίας 2006/112/ΕΚ			
XA.1	Οδοντοτεχνίτες			
XA.2	Δημόσια ραδιοφωνία και τηλεόραση			
XA.3	Υφιστάμενα κτίρια και γήπεδα προς οικοδόμηση			
XA.4	Πρακτορεία ταξιδίων (εκτός της ΕΕ)			
XA.T	Σύνολο παραρτήματος X μέρος A			
	Παράρτημα X μέρος B της οδηγίας 2006/112/ΕΚ			
XB.1	Δικαίωμα εισόδου σε αθλητικές εκδηλώσεις			
XB.2	Ελεύθερα επαγγέλματα			
XB.3	Δημόσιες τηλεπικοινωνίες			
XB.4	Γραφεία κηδειών και αποτέφρωσης			
XB.5	Τυφλοί			
XB.6	Μνημεία θυμάτων πολέμου			
XB.7	Ιδιωτικά νοσοκομεία			

Κωδικός			Αρνητικό	Θετικό
XB.8	Δημόσια ύδρευση			
XB.9	Νέα κτίρια και γήπεδα προς οικοδόμηση			
XB.10	Μεταφορές επιβατών (εγχώριο σκέλος)			
XB.11	Αεροσκάφη			
XB.12	Πολεμικά πλοία			
XB.13	Πρακτορεία ταξιδίων (εντός της ΕΕ)			
XB.T	Σύνολο παραρτήματος X μέρος B			
	Περιορισμένα δικαιώματα έκπτωσης			
RD.C	Αυτοκίνητα			
RD.E	Δαπάνες αυτοκινήτων			
	Λοιπές αντισταθμίσεις			
OC.1	Λοιπές αντισταθμίσεις			
OC.2	Λοιπές αντισταθμίσεις			
OC.3	Λοιπές αντισταθμίσεις			
OC.4	Λοιπές αντισταθμίσεις			
OC.5	Λοιπές αντισταθμίσεις			
OC.6	Λοιπές αντισταθμίσεις			
OC.7	Λοιπές αντισταθμίσεις			
C.T	ΣΥΝΟΛΟ αντισταθμίσεων			
Οριστική βάση ΦΠΑ				

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Παράρτημα 2 Συνοπτικός πίνακας κατάστασης

Ίδιοι πόροι ΦΠΑ σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) 2021/769 του Συμβουλίου

Κωδικός	Περιγραφή	Χρησιμοποιηθέν νόμισμα:
R1	Έσοδα	
R1.1	Τυχόν ποσό ΦΠΑ που δεν καταγράφεται στις εισπράξεις (+)	
R1.2	Τυχόν ποσό εκτός ΦΠΑ που καταγράφεται στις εισπράξεις (−)	
NR	Καθαρά έσοδα	R1 + R1.1 – R1.2
A	Διόρθωση του άρθρου 3 παράγραφος 2[29] στοιχείο α) Πεδίο εδαφικής εφαρμογής ___ __ (+)	
B	Διόρθωση του άρθρου 3 παράγραφος 2[30] στοιχείο β) Πεδίο εδαφικής εφαρμογής _____(+–)	
C_1	Διόρθωση του άρθρου 3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) Παράβαση 1 _____(+)	
C_2	Διόρθωση του άρθρου 3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) Παράβαση 2 _____(+)	
…	……	
C_n	Διόρθωση του άρθρου 3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) Παράβαση n _____(+)	
TC	Συνολικές διορθώσεις	A + ή – B + C_1…C_n
CNR	Διορθωμένα καθαρά έσοδα	NR + ή – TC
ΣΜΣ	Πολυετής σταθμισμένος μέσος συντελεστής (%)[31]	nn,nnnn%
FB	Τελική μη προσαρμοσμένη βάση ιδίου πόρου ΦΠΑ	CNR/WAR

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

[29] Τα εδάφη που αναφέρονται στο άρθρο 6 είναι το Άγιον Όρος, οι Κανάριες Νήσοι, τα γαλλικά εδάφη που αναφέρονται στο άρθρο 349 και στο άρθρο 355 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γουαδελούπη, Γαλλική Γουιάνα, Μαρτινίκα, Ρεϋνιόν, Άγιος Μαρτίνος), οι νήσοι Aaland, οι Νήσοι της Μάγχης, η Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, τα ιταλικά ύδατα της λίμνης Λουγκάνο, η νήσος Ελιγολάνδη, το έδαφος του Μπύσινγκεν, η Θέουτα, η Μελίγια και το Λιβίνιο.

[30] Τα εδάφη που αναφέρονται στο άρθρο 7 είναι το Πριγκιπάτο του Μονακό, η Νήσος του Μαν και η περιοχή των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου στο Ακρωτήρι και στη Δεκέλεια.

[31] Ο οριστικός ή ο προκαταρκτικός σταθμισμένος μέσος συντελεστής του 2016, εκφραζόμενος σε τέσσερα δεκαδικά ψηφία από το σύστημα ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ πριν από το 2021.

Παράρτημα 3 Περιγραφή των αντισταθμίσεων και των διορθώσεων

Τίτλος	Περιγραφή	Σκοπός	Νομικό κείμενο αναφοράς
R.2 Πρόστιμα και τόκοι **R.3 Έξοδα ανάκτησης**	Εξάλειψη στοιχείων που δεν αποτελούν ΦΠΑ αλλά καταχωρίζονται μαζί με τον ΦΠΑ	Μόνο οι εισπράξεις ΦΠΑ θα πρέπει να αποτελούν τη βάση για τον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ	Άρθρο 2 παράγραφος 1 του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 και άρθρο 2 της οδηγίας για τον ΦΠΑ
R.4 Μικρές φορολογούμενες επιχειρήσεις	Εξαίρεση των εν λόγω μικρών επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών κάτω των 10 000 EUR	Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να απαλλάξουν τις επιχειρήσεις αυτές σε περιπτώσεις στις οποίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες κατά την εφαρμογή του κανονικού καθεστώτος ΦΠΑ	Άρθρο 2 παράγραφος 3 του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 και τίτλος XXI κεφάλαιο 1 τμήμα 1 της οδηγίας για τον ΦΠΑ
R.5.1. & R.5.2 Λοιπές διορθώσεις	Διόρθωση για άλλα στοιχεία που επηρεάζουν το στοιχείο R.1 «Εισπραχθέντα έσοδα» θετικά ή αρνητικά	Μόνο οι εισπράξεις ΦΠΑ θα πρέπει να αποτελούν τη βάση για τον ίδιο πόρο που βασίζεται στον ΦΠΑ. Οι διορθώσεις περιλαμβάνουν την αφαίρεση στοιχείων που δεν σχετίζονται με τον ΦΠΑ και την προσθήκη στοιχείων που σχετίζονται με τον ΦΠΑ που καταχωρίστηκαν αλλού	Άρθρο 2 παράγραφος 1 του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 και άρθρο 2 της οδηγίας για τον ΦΠΑ
R.6 Προοδευτικές μειώσεις του φόρου	Οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών άνω των 10 000 EUR μπορούν να απαλλαγούν από την καταβολή του οφειλόμενου ΦΠΑ σε αναλογική κλίμακα	Ελάφρυνση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις μικρές επιχειρήσεις κατά την εφαρμογή του κανονικού καθεστώτος ΦΠΑ	Άρθρο 5 παράγραφος 1 του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 και τίτλος XXI κεφάλαιο 1 τμήμα 1 της οδηγίας για τον ΦΠΑ
R.7.1 & R.7.2 Κατ' αποκοπή φορολογούμενοι γεωργοί	Δεδομένου ότι ορισμένοι αγρότες εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τον ΦΠΑ με διαφορετικό τρόπο, το αποτέλεσμα αυτό πρέπει να μεταφράζεται σε θετική ή αρνητική επίπτωση στο στοιχείο R.1 «Εισπραχθέντα έσοδα»	Ελάφρυνση της διοικητικής επιβάρυνσης για τους αγρότες κατά την εφαρμογή του κανονικού καθεστώτος ΦΠΑ	Άρθρο 5 παράγραφος 2 του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 και τίτλος XXI κεφάλαιο 2 της οδηγίας για τον ΦΠΑ
SE.1 & SE.2 Μικρές απαλλασσόμενες επιχειρήσεις	Συμπερίληψη των εν λόγω μικρών επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών άνω των 10 000 EUR που απαλλάσσονται και, ως εκ τούτου, δεν υπόκεινται στις	Συμπερίληψη των απαλλασσόμενων επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών μεταξύ 10 000 EUR και των εθνικών ορίων απαλλαγής	Άρθρο 6 παράγραφος 1 του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 και τίτλος XXI κεφάλαιο 1 τμήμα 1

Τίτλος	Περιγραφή	Σκοπός	Νομικό κείμενο αναφοράς
	υποχρεώσεις του κανονικού ΦΠΑ.	σαν να υπόκειντο στις υποχρεώσεις του κανονικού ΦΠΑ	της οδηγίας για τον ΦΠΑ
ΧΑ.1 Οδοντοτεχνίτες	Εξαίρεση των εσόδων ΦΠΑ που σχετίζονται με ορισμένες παραδόσεις ή παροχές τα οποία περιλαμβάνονται στο στοιχείο R.1, ενώ δεν πρέπει	Εξαίρεση των παραδόσεων ή παροχών που φορολογούνται σε κράτος μέλος, αλλά θα πρέπει να απαλλάσσονται	Άρθρο 2 παράγραφος 2 δεύτερη περίπτωση και άρθρο 6 παράγραφος 2 πρώτη περίπτωση του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89, καθώς και άρθρο 370 και παράρτημα Χ μέρος Α της οδηγίας για τον ΦΠΑ
ΧΑ.2 Δημόσια ραδιοφωνία και τηλεόραση			
ΧΑ.3 Υφιστάμενα κτίρια και γήπεδα προς οικοδόμηση			
ΧΑ.4 Πρακτορεία ταξιδίων (εκτός της ΕΕ)			
ΧΒ.1 Δικαίωμα εισόδου σε αθλητικές εκδηλώσεις	Συμπερίληψη των εσόδων ΦΠΑ που σχετίζονται με ορισμένες παραδόσεις ή παροχές και δεν περιλαμβάνονται στο στοιχείο R.1, ενώ θα πρέπει	Επαναφορά του ΦΠΑ σε παραδόσεις ή παροχές που απαλλάσσονται από τον φόρο σε κράτος μέλος, αλλά θα πρέπει να φορολογούνται	Άρθρο 2 παράγραφος 2 τρίτη περίπτωση και άρθρο 6 παράγραφος 2 δεύτερη περίπτωση του παλαιού κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89, καθώς και άρθρο 371 και παράρτημα Χ μέρος Β της οδηγίας για τον ΦΠΑ
ΧΒ.2 Ελεύθερα επαγγέλματα			
ΧΒ.3 Δημόσιες τηλεπικοινωνίες			
ΧΒ.4 Γραφεία κηδειών και αποτέφρωσης			
ΧΒ.5 Τυφλοί			
ΧΒ.6 Μνημεία θυμάτων πολέμου			
ΧΒ.7 Ιδιωτικά νοσοκομεία			
ΧΒ.8 Δημόσια ύδρευση			
ΧΒ.9 Νέα κτίρια και γήπεδα προς οικοδόμηση			
ΧΒ.10 Μεταφορές επιβατών			
ΧΒ.11 Αεροσκάφη			
ΧΒ.12 Πολεμικά πλοία			
ΧΒ.13 Πρακτορεία ταξιδίων			
RD.C Εταιρικά αυτοκίνητα	Η αντιστάθμιση αυτή είναι προαιρετική για τα κράτη μέλη. Όταν το γενικό δικαίωμα έκπτωσης είναι περιορισμένο, απαιτείται αρνητική αντιστάθμιση, καθώς	Προσαρμογή του στοιχείου R.1 «Εισπραχθέντα έσοδα» ώστε να αποτυπώνεται η κατάσταση κατά την οποία οι εν λόγω παραδόσεις ή παροχές δεν υπόκεινται σε	Άρθρο 6 παράγραφος 4 του παλαιού κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 και άρθρο
RD.E Δαπάνες για εταιρικά αυτοκίνητα			

Τίτλος	Περιγραφή	Σκοπός	Νομικό κείμενο αναφοράς
	διαφορετικά το στοιχείο R.1 «Εισπραχθέντα έσοδα» θα είχε διογκωθεί σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη στα οποία δεν περιορίζεται το δικαίωμα έκπτωσης για τις εν λόγω παραδόσεις αγαθών ή παροχές υπηρεσιών.	περιορισμένα δικαιώματα έκπτωσης	176 της οδηγίας για τον ΦΠΑ
OC.1 — OC.n Λοιπές αντισταθμίσεις	Τυπικά παραδείγματα «Λοιπών αντισταθμίσεων» αφορούν παραβάσεις, παρεκκλίσεις που προσομοιάζουν με παραβάσεις από την οδηγία για τον ΦΠΑ ή ορισμένες πτυχές του ΦΠΑ που αφορούν τις εδαφικές ιδιαιτερότητες ενός κράτους μέλους	Επαναφορά του ΦΠΑ σε παραδόσεις ή παροχές που δεν υπόκεινται σε παράβαση ή αντιμετωπίζονται κατά τρόπο που αποκλίνει κατά τα άλλα από την κανονική μεταχείριση ως προς τον ΦΠΑ σε άλλα κράτη μέλη	Άρθρο 2 παράγραφος 1 του παλαιού κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 και άρθρο 2 της οδηγίας για τον ΦΠΑ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Παράρτημα 4 Σύγκριση των βάσεων του ιδίου πόρου ΦΠΑ για τα κράτη μέλη που υπέκειντο σε προσαρμογή το 2020 και το 2023

	2020			2023		
Χώρα	Πριν από την προσαρμογή	Μετά την προσαρμογή	Διαφορά	Πριν από την προσαρμογή	Μετά την προσαρμογή	Διαφορά
	δισ. EUR	δισ. EUR	%	δισ. EUR	δισ. EUR	%
Κροατία	33,212	24,518	– 26 %	43,376	36,747	– 15 %
Κύπρος	15,360	9,834	– 36 %	19,320	13,391	– 31 %
Λουξεμβούργο	30,402	21,357	– 30 %	41,205	27,719	– 33 %
Μάλτα	9,183	5,784	– 37 %	9,745	8,403	– 14 %
Πολωνία	254,114	248,794	– 2 %	359,996	351,380	– 2 %
Πορτογαλία	102,256	97,793	– 4 %	Ά.Α.	Ά.Α.	Ά.Α.
Σλοβενία	Ά.Α.	Ά.Α.	Ά.Α.	31,842	31,759	0 %

Πηγή: Οριστική έκδοση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2021/118 του διορθωτικού προϋπολογισμού αριθ. 9 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2020· οριστική έκδοση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2023/2750 του διορθωτικού προϋπολογισμού αριθ. 4 της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2023.

Σημείωση: Η προσαρμογή δεν εφαρμόζεται στα άλλα κράτη μέλη, δεδομένου ότι η οικεία βάση ΦΠΑ είναι χαμηλότερη από το 50 % του ΑΕΕ τους.

Παράρτημα 5 Εξέλιξη των βάσεων ΦΠΑ ανά κράτος μέλος (σε δισ. EUR)

Κράτος μέλος	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Βέλγιο	177	187	195	196	171	207	222
Βουλγαρία	22	24	26	29	29	34	40
Τσεχία	70	81	87	92	89	99	118
Δανία	105	110	115	118	114	148	141
Γερμανία	1 300	1 357	1 407	1 457	1 432	1 500	1 702
Εσθονία	10	11	12	13	13	15	17
Ιρλανδία	78	86	88	94	78	96	117
Ελλάδα	70	70	74	79	69	74	89
Ισπανία	495	508	564	564	500	578	659
Γαλλία	989	1 057	1 104	1 113	1 043	1 209	1 314
Κροατία	28	30	33	37	31	35	40
Ιταλία	659	702	713	733	645	764	897
Κύπρος	12	14	16	16	16	16	19
Λετονία	11	11	12	13	13	14	18
Λιθουανία	15	17	18	20	18	24	29
Λουξεμβούργο	27	27	28	30	30	35	40
Ουγγαρία	44	48	54	60	57	60	70
Μάλτα	7	7	8	9	8	7	9
Κάτω Χώρες	290	303	326	335	329	381	431
Αυστρία	159	168	173	178	173	184	212
Πολωνία	171	224	242	252	238	276	315
Πορτογαλία	91	99	104	113	103	106	127
Ρουμανία	62	68	78	82	78	86	102
Σλοβενία	19	20	22	22	20	24	27
Σλοβακία	28	31	34	36	37	40	45
Φινλανδία	93	96	100	105	102	114	121
Σουηδία	201	205	206	208	219	230	234
Σύνολο	5 231	5 565	5 839	6 006	5 654	6 355	7 154

Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ των κρατών μελών για τα οικονομικά έτη 2016-2022

Παράρτημα 6 Εξέλιξη των υπολοίπων ΦΠΑ (εκατ. EUR)*

Κράτος μέλος	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Βέλγιο	12,33	15,02	15,37	– 8,42	– 57,72	31,76	– 13,23
Βουλγαρία	2,32	4,58	1,92	4,68	5,46	7,14	8,46
Τσεχία	5,12	20,69	10,67	8,35	– 4,18	9,59	20,28
Δανία	4,54	2,63	– 21,97	– 9,11	25,42	71,18	4,42
Γερμανία	– 6,57	14,07	14,67	– 3,28	106,98	104,48	268,70
Εσθονία	0,14	1,09	0,49	0,65	0,32	3,08	3,00
Ιρλανδία	– 9,95	0,84	17,06	2,03	– 41,81	11,46	27,42
Ελλάδα	– 53,43	– 12,05	– 4,82	14,16	0,07	– 42,82	41,17
Ισπανία	67,71	– 9,52	128,69	85,19	– 73,72	78,88	160,69
Γαλλία	58,70	98,94	111,62	57,41	27,59	253,03	322,78
Κροατία	2,75	2,88	2,55	2,99	11,28	9,02	11,13
Ιταλία	262,80	145,51	87,06	48,96	– 15,63	230,68	580,28
Κύπρος	1,49	2,37	3,49	1,48	2,32	1,96	4,63
Λετονία	1,82	1,54	2,94	3,15	3,25	1,39	6,44
Λιθουανία	1,13	0,71	2,26	3,08	0,74	10,26	17,26
Λουξεμβούργο	3,28	4,75	– 8,57	– 1,97	46,02	11,57	– 8,04
Ουγγαρία	– 1,77	– 1,54	8,47	11,37	13,65	11,04	26,90
Μάλτα	0,81	1,38	– 0,05	2,76	2,65	2,53	3,61
Κάτω Χώρες	17,27	– 0,77	7,72	– 1,04	17,14	136,32	48,76
Αυστρία	5,24	– 1,22	5,51	1,65	2,32	16,49	39,83
Πολωνία	– 21,72	100,22	100,90	117,91	– 12,60	79,52	58,82
Πορτογαλία	9,11	6,14	9,15	11,63	2,66	1,80	20,91
Ρουμανία	19,50	5,60	10,15	17,41	– 6,63	29,37	69,54
Σλοβενία	1,37	2,74	3,68	0,78	– 4,69	5,17	2,74
Σλοβακία	4,19	5,78	12,34	10,68	8,82	10,81	9,99
Φινλανδία	5,12	7,82	3,68	11,69	– 0,13	7,16	114,83
Σουηδία	6,85	3,54	– 0,01	7,86	8,13	15,35	7,57
Σύνολο	400,15	423,73	524,96	402,03	67,72	1 108,22	1 858,89

Πηγή: Ετήσιοι λογαριασμοί της ΕΕ και υπολογισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

*Στο πλαίσιο του υπολογισμού των υπολοίπων προσαρμόζονται τα στοιχεία σε ετήσια βάση για το τελευταίο διαθέσιμο έτος και για τα προηγούμενα έτη.

Παράρτημα 7 Επιφυλάξεις ανά κράτος μέλος

	Συνολικός αριθμός επιφυλάξεων στις 31 Δεκεμβρίου 2023	Εκ των οποίων, επιφυλάξεις που καλύπτουν το 2021 και το 2022
Βέλγιο	1	—
Βουλγαρία	—	—
Τσεχία	—	—
Δανία	7	—
Γερμανία	8	—
Εσθονία	—	—
Ιρλανδία	9	—
Ελλάδα	5	2
Ισπανία	—	—
Γαλλία	2	—
Κροατία	2	—
Ιταλία	3	1
Κύπρος	—	—
Λετονία	—	—
Λιθουανία	—	—
Λουξεμβούργο	5	—
Ουγγαρία	—	—
Μάλτα	—	—
Κάτω Χώρες	4	—
Αυστρία	5	—
Πολωνία	—	—
Πορτογαλία	—	—
Ρουμανία	11	3
Σλοβενία	—	—
Σλοβακία	—	—
Φινλανδία	2	1
Σουηδία	1	—
Ηνωμένο Βασίλειο	1	—
Σύνολο	66	7

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Παράρτημα 8 Ερωτηματολόγιο για τα κράτη μέλη

Ερωτηματολόγιο για την έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 13α του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου για το ομοιόμορφο οριστικό καθεστώς είσπραξης των ιδίων πόρων που προέρχονται από τον ΦΠΑ.

1. Σε κλίμακα από το 1 έως το 10 (όπου το 10 είναι η υψηλότερη βαθμολογία), πόσο ικανοποιημένοι είστε από το νέο σύστημα που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2021/769 του Συμβουλίου της 30ής Απριλίου 2021, σε σύγκριση με το παλαιό σύστημα όσον αφορά τον χρόνο/τους πόρους που απαιτούνται για την κατάρτιση της ετήσιας κατάστασης και για την προετοιμασία και τη συμμετοχή σε έλεγχο (πλήρης κύκλος);

2. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του νέου συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ στα οποία αποδίδετε τη μεγαλύτερη αξία;

3. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του νέου συστήματος ιδίου πόρου που βασίζεται στον ΦΠΑ στα οποία αποδίδετε τη μικρότερη αξία;

4. Η θέσπιση του νέου συστήματος οδήγησε σε μείωση του αριθμού των ατόμων, του φόρτου εργασίας, του κόστους ή άλλων πόρων;

5. Εάν η απάντηση στην ερώτηση 4 είναι καταφατική, θα μπορούσατε να προσδιορίσετε ποσοτικά την εξοικονόμηση που κατέστη δυνατή λόγω της μεταρρύθμισης όσον αφορά την κατάρτιση των καταστάσεων, καθώς και την προετοιμασία και τη συμμετοχή σε ελέγχους [όσον αφορά τα ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ), τον φόρτο εργασίας, το κόστος ή άλλους πόρους, κατά περίπτωση];

Παράρτημα 9 Ποσοστά σταθμισμένου μέσου συντελεστή και κατάσταση για το 2016

Κράτος μέλος	ΣΜΣ του 2016 (%)	Αριθμός επιφυλάξεων	Κατάσταση
Βέλγιο	16,1119 %	—	Οριστικό
Βουλγαρία	19,7258 %	—	Οριστικό
Τσεχία	18,9045 %	—	Οριστικό
Δανία	25,0000 %	—	Οριστικό
Γερμανία*	16,7396 %	1	Προσωρινό
Εσθονία	19,2187 %	—	Οριστικό
Ιρλανδία*	16,2875 %	2	Προσωρινό
Ελλάδα	20,3585 %	—	Οριστικό
Ισπανία	14,5883 %	—	Οριστικό
Γαλλία	15,3663 %	—	Οριστικό
Κροατία*	22,0014 %	1	Προσωρινό
Ιταλία	15,5720 %	—	Οριστικό
Κύπρος	13,6041 %	—	Οριστικό
Λετονία	19,7217 %	—	Οριστικό
Λιθουανία	19,7924 %	—	Οριστικό
Λουξεμβούργο	13,0210 %	3	Προσωρινό
Ουγγαρία	24,3450 %	—	Οριστικό
Μάλτα	13,5716 %	—	Οριστικό
Κάτω Χώρες	16,4194 %	—	Οριστικό
Αυστρία	16,6805 %	—	Οριστικό
Πολωνία	17,0229 %	—	Οριστικό
Πορτογαλία	17,7076 %	—	Οριστικό
Ρουμανία	18,6242 %	—	Οριστικό
Σλοβενία	17,4687 %	—	Οριστικό
Σλοβακία	19,1907 %	—	Οριστικό
Φινλανδία	20,6655 %	—	Οριστικό
Σουηδία	21,1007 %	—	Οριστικό

Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ των κρατών μελών για το οικονομικό έτος 2016.

*Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο παρόν παράρτημα είναι από τον Μάρτιο του 2024. Μετά τους ελέγχους που διενεργήθηκαν μετά τον Μάρτιο του 2024, το ποσοστό για την Ιρλανδία κατέστη οριστικό (το νέο ποσοστό

ανέρχεται σε 16,2875). Επιπλέον, το προσωρινό ποσοστό για τη Γερμανία άλλαξε σε 16,7453 και για την Κροατία σε 22,0578.

Παράρτημα 10 Κατάλογος οδηγιών του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας για τον ΦΠΑ από το 2016

1. Οδηγία (ΕΕ) 2016/856 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2016, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, όσον αφορά τη διάρκεια της υποχρεωτικής εφαρμογής ενός κατώτατου κανονικού συντελεστή.
2. Οδηγία (ΕΕ) 2016/1065 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2016, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά την αντιμετώπιση των κουπονιών.
3. Οδηγία (ΕΕ) 2017/2455 του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ και της οδηγίας 2009/132/ΕΚ όσον αφορά ορισμένες υποχρεώσεις που απορρέουν από τον φόρο προστιθέμενης αξίας για παροχές υπηρεσιών και πωλήσεις αγαθών εξ αποστάσεως.
4. Οδηγία (ΕΕ) 2018/912 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, όσον αφορά την υποχρεωτική εφαρμογή κατώτατου κανονικού συντελεστή.
5. Οδηγία (ΕΕ) 2018/1695 του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας όσον αφορά την περίοδο εφαρμογής του προαιρετικού μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης για τις παραδόσεις ορισμένων αγαθών και την παροχή ορισμένων υπηρεσιών που είναι επιδεκτικά απάτης, και του μηχανισμού ταχείας αντίδρασης κατά της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.
6. Οδηγία (ΕΕ) 2018/1713 του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, όσον αφορά τους συντελεστές του φόρου προστιθέμενης αξίας που εφαρμόζονται σε βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά.
7. Οδηγία (ΕΕ) 2018/1910 του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά την εναρμόνιση και απλούστευση ορισμένων κανόνων στο σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας για τη φορολόγηση των συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών.
8. Οδηγία (ΕΕ) 2019/475 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2019, για την τροποποίηση των οδηγιών 2006/112/ΕΚ και 2008/118/ΕΚ όσον αφορά τη συμπερίληψη του ιταλικού δήμου Καμπιόνε ντ' Ιτάλια και των ιταλικών υδάτων της λίμνης του Λουγκάνο στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης και στο πεδίο εδαφικής εφαρμογής της οδηγίας 2008/118/ΕΚ.
9. Οδηγία (ΕΕ) 2019/1995 του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με τις εξ αποστάσεως πωλήσεις αγαθών και ορισμένες εγχώριες παραδόσεις αγαθών.
10. Οδηγία (ΕΕ) 2019/2235 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2019, που τροποποιεί την οδηγία 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας και την οδηγία 2008/118/ΕΚ σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης όσον αφορά τις αμυντικές προσπάθειες στο πλαίσιο της Ένωσης.
11. Οδηγία (ΕΕ) 2020/284 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2020, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά τη θέσπιση ορισμένων απαιτήσεων για τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.
12. Οδηγία (ΕΕ) 2020/1756 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2020, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας όσον αφορά τη χορήγηση αριθμού φορολογικού μητρώου των υποκειμένων στον φόρο στη Βόρεια Ιρλανδία.

13. Οδηγία (ΕΕ) 2020/2020 του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2020, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με προσωρινά μέτρα ως προς τον φόρο προστιθέμενης αξίας που επιβάλλεται στα εμβόλια για τη νόσο COVID-19 και τα in vitro διαγνωστικά ιατροτεχνολογικά προϊόντα στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19.

14. Οδηγία (ΕΕ) 2021/1159 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με προσωρινές απαλλαγές εισαγωγών και ορισμένων παραδόσεων αγαθών και παροχών υπηρεσιών, με σκοπό την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

15. Οδηγία (ΕΕ) 2022/542 του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση των οδηγιών 2006/112/ΕΚ και (ΕΕ) 2020/285 όσον αφορά τους συντελεστές φόρου προστιθέμενης αξίας.

16. Οδηγία (ΕΕ) 2022/890 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά την παράταση της περιόδου εφαρμογής του προαιρετικού μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης για τις παραδόσεις ορισμένων αγαθών και την παροχή ορισμένων υπηρεσιών που είναι επιδεκτικά απάτης, και του μηχανισμού ταχείας αντίδρασης κατά της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.

Παράρτημα 11 Συντελεστές ΦΠΑ που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BE	6 %· 12 %· 21 %	6 %· 12 %· 21 %	6 %· 12 %· 21 %	6 %· 12 %· 21 %	6 %· 12 %· 21 %	6 %· 12 %· 21 %	6 %· 12 %· 21 %	6 %· 12 %· 21 %
BG	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %
CZ	10 %· 15 %· 21 %	10 %· 15 %· 21 %	10 %· 15 %· 21 %	10 %· 15 %· 21 %	10 %· 15 %· 21 %	10 %· 15 %· 21 %	10 %· 15 %· 21 %	10 %· 15 %· 21 %
DK	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
DE	7 %· 19 %	7 %· 19 %	7 %· 19 %	7 %· 19 %	7 %· 19 %	5/7 %· 16/19 %	7 %· 19 %	7 %· 19 %
EST	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	9 %· 20 %	5 %· 9 %· 20 %	5 %· 9 %· 20 %
IE	4,8 %· 9 %· 13,5 %· 23 %	4,8 %· 9 %· 13,5 %· 23 %	4,8 %· 9 %· 13,5 %· 23 %	4,8 %· 9 %· 13,5 %· 23 %	4,8 %· 9 %· 13,5 %· 23/21 %	4,8 %· 9 %· 13,5 %· 21/23 %	4,8 %· 9 %· 13,5 %· 23 %	4,8 %· 9 %· 13,5 %· 23 %
EL	6 %· 13 %· 24 %	6 %· 13 %· 24 %	6 %· 13 %· 24 %	6 %· 13 %· 24 %	6 %· 13 %· 24 %	6 %· 13 %· 24 %	6 %· 13 %· 24 %	6 %· 13 %· 24 %
ES	4 %· 10 %· 21 %	4 %· 10 %· 21 %	4 %· 10 %· 21 %	4 %· 10 %· 21 %	4 %· 10 %· 21 %	4 %· 10 %· 21 %	4 %· 10 %· 21 %	4 %· 10 %· 21 %
FR	2,1 %· 5,5 %· 10 %, 20 %	2,1 %· 5,5 %· 10 %, 20 %	2,1 %· 5,5 %· 10 %, 20 %	2,1 %· 5,5 %· 10 %, 20 %	2,1 %· 5,5 %· 10 %, 20 %	2,1 %· 5,5 %· 10 %, 20 %	2,1 %· 5,5 %· 10 %, 20 %	2,1 %· 5,5 %· 10 %, 20 %
HR	5 %· 13 %· 25 %	5 %· 13 %· 25 %	5 %· 13 %· 25 %	5 %· 13 %· 25 %	5 %· 13 %· 25 %	5 %· 13 %· 25 %	5 %· 13 %· 25 %	5 %· 13 %· 25 %
IT	4 %· 5 %· 10 %· 22 %	4 %· 5 %· 10 %· 22 %	4 %· 5 %· 10 %· 22 %	4 %· 5 %· 10 %· 22 %	4 %· 5 %· 10 %· 22 %	4 %· 5 %· 10 %· 22 %	4 %· 5 %· 10 %· 22 %	4 %· 5 %· 10 %· 22 %
CY	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	3 %· 5 %· 9 %· 19 %
LV	12 %· 21 %	12 %· 21 %	12 %· 21 %	5 %· 12 %· 21 %	5 %· 12 %· 21 %	5 %· 12 %· 21 %	5 %· 12 %· 21 %	5 %· 12 %· 21 %

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
LT	5 %· 9 %· 21 %	5 %· 9 %· 21 %	5 %· 9 %· 21 %	5 %· 9 %· 21 %	5 %· 9 %· 21 %	5 %· 9 %· 21 %	5 %· 9 %· 21 %	5 %· 9 %· 21 %
LU	3 %· 8 %· 14 %· 17 %	3 %· 8 %· 14 %· 17 %	3 %· 8 %· 14 %· 17 %	3 %· 8 %· 14 %· 17 %	3 %· 8 %· 14 %· 17 %	3 %· 8 %· 14 %· 17 %	3 %· 8 %· 14 %· 17 %	3 %· 7 %· 13 %· 16 %
HU	5 %· 18 %· 27 %	5 %· 18 %· 27 %	5 %· 18 %· 27 %	5 %· 18 %· 27 %	5 %· 18 %· 27 %	5 %· 18 %· 27 %	5 %· 18 %· 27 %	5 %· 18 %· 27 %
MT	5 %· 7 %· 18 %	5 %· 7 %· 18 %	5 %· 7 %· 18 %	5 %· 7 %· 18 %	5 %· 7 %· 18 %	5 %· 7 %· 18 %	5 %· 7 %· 18 %	5 %· 7 %· 18 %
NL	6 %· 21 %	6 %· 21 %	6 %· 21 %	9 %· 21 %	9 %· 21 %	9 %· 21 %	9 %· 21 %	9 %· 21 %
AT	10 %· 13 %· 20 %	10 %· 13 %· 20 %	10 %· 13 %· 20 %	10 %· 13 %· 20 %	5 %, 10 %· 13 %· 20 %	5 %, 10 %· 13 %· 20 %	10 %· 13 %· 20 %	10 %· 13 %· 20 %
PL	5 %· 18 %· 23 %	5 %· 18 %· 23 %	5 %· 18 %· 23 %	5 %· 18 %· 23 %	5 %· 18 %· 23 %	5 %· 18 %· 23 %	5 %· 18 %· 23 %	5 %· 18 %· 23 %
PT	6 %· 13 %· 23 %	6 %· 13 %· 23 %	6 %· 13 %· 23 %	6 %· 13 %· 23 %	6 %· 13 %· 23 %	6 %· 13 %· 23 %	6 %· 13 %· 23 %	6 %· 13 %· 23 %
RO	5 %· 9 %· 20 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %	5 %· 9 %· 19 %
SI	9,5 %· 22 %	9,5 %· 22 %	9,5 %· 22 %	9,5 %· 22 %	5 %· 9,5 %· 22 %	5 %· 9,5 %· 22 %	5 %· 9,5 %· 22 %	5 %· 9,5 %· 22 %
SK	10 %· 20 %	10 %· 20 %	10 %· 20 %	10 %· 20 %	10 %· 20 %	10 %· 20 %	10 %· 20 %	10 %· 20 %
FI	10 %· 14 %· 24 %	10 %· 14 %· 24 %	10 %· 14 %· 24 %	10 %· 14 %· 24 %	10 %· 14 %· 24 %	10 %· 14 %· 24 %	10 %· 14 %· 24 %	10 %· 14 %· 24 %
SE	6 %· 12 %· 25 %	6 %· 12 %· 25 %	6 %· 12 %· 25 %	6 %· 12 %· 25 %	6 %· 12 %· 25 %	6 %· 12 %· 25 %	6 %· 12 %· 25 %	6 %· 12 %· 25 %

Πηγή: Βάση δεδομένων για τους φόρους στην Ευρώπη, προγενέστερα δημοσιευμένος κατάλογος συντελεστών ΦΠΑ, δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες.

Παράρτημα 12 Σταθμισμένοι μέσοι συντελεστές στα κράτη μέλη, 2016-2020, σε %

Κράτος μέλος	2016	2017	2018	2019	2020
Βέλγιο	16,1119	16,0177	15,9033	16,0603	15,9622
Βουλγαρία	19,7258	19,7290	19,7185	19,7149	19,5845
Τσεχία	18,9045	18,8680	18,8187	18,7778	18,4913
Δανία	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000
Γερμανία	16,7396	16,7185	16,7355	16,7636	15,4041
Εσθονία	19,2187	19,2257	19,1851	19,1873	19,1596
Ιρλανδία	16,2875	16,3228	16,5002	16,5307	16,3979
Ελλάδα	20,3585	20,6506	20,6097	19,9687	18,4146
Ισπανία	14,5883	14,4696	14,3250	14,6177	14,5594
Γαλλία	15,3663	15,2702	15,2840	15,4303	15,379
Κροατία	22,0014	21,4101	21,5697	20,3610	21,0095
Ιταλία	15,5720	15,4768	15,4872	15,5858	15,5942
Κύπρος	13,6041	13,2560	12,5966	12,7172	13,5437
Λετονία	19,7217	19,8917	19,6934	19,7677	19,7213
Λιθουανία	19,7924	20,0566	19,8387	19,8857	19,8848
Λουξεμβούργο	13,0210	12,8644	13,4055	13,2147	12,931
Ουγγαρία	24,3450	23,8176	22,9542	23,1810	22,8911
Μάλτα	13,5716	13,6878	13,5302	13,5795	13,3496
Κάτω Χώρες	16,4194	16,4882	16,1383	16,9233	17,0848
Αυστρία	16,6805	16,6223	16,8065	16,6780	15,892
Πολωνία	17,0229	16,9906	16,9136	17,0331	17,1593
Πορτογαλία	17,7076	17,0838	17,0488	16,8203	16,942
Ρουμανία	18,6242	16,9892	16,7183	16,8408	16,4777
Σλοβενία	17,4687	17,4037	17,2777	17,3087	17,2753
Σλοβακία	19,1907	19,2161	19,1329	18,9486	18,7725
Φινλανδία	20,6655	20,6719	20,6995	20,6476	20,6691
Σουηδία	21,1007	21,1800	21,2425	21,2911	21,2327

Πηγή: Καταστάσεις ΦΠΑ των κρατών μελών για τα οικονομικά έτη 2016-2020.

Παράρτημα 13 Απλουστευμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής του 2020 σε σύγκριση με τον πραγματικό σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2020

Προκειμένου να καταδειχθεί και να ελεγχθεί η ακρίβεια του απλουστευμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή, στο παρόν παράρτημα παρουσιάζονται οι υπολογισμοί του απλουστευμένου σταθμισμένου μέσου συντελεστή του 2020 με βάση τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2019.

$$\text{απλουστευμένος } \Sigma\text{ΜΣ}_{2020} = \Sigma\text{ΜΣ}_{2019} \times \frac{\Sigma\text{ΜΣ νοικοκυριών}_{2020}}{\Sigma\text{ΜΣ νοικοκυριών}_{2019}}$$

Για την επαλήθευση της ακρίβειας της εκτίμησης, ο πίνακας περιλαμβάνει σύγκριση με τον πραγματικό σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2020, ο οποίος αναφέρεται από τα κράτη μέλη στις οικονομικές καταστάσεις τους και επαληθεύεται από την Επιτροπή. Για τις περισσότερες χώρες, ο απλουστευμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής αντιστοιχεί σε μεγάλο βαθμό στον πραγματικό σταθμισμένο μέσο συντελεστή, με διαφορά μικρότερη από 0,2 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ των δύο. Όταν σταθμίζεται με τη βάση ΦΠΑ της εν λόγω χώρας, ο απλουστευμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής διαφέρει κατά μέσο όρο μόλις κατά 0,10 ποσοστιαίες μονάδες από τον πραγματικό σταθμισμένο μέσο συντελεστή του 2020.

Εάν είχε χρησιμοποιηθεί αυτή η απλουστευμένη μέθοδος αντί του πλήρους υπολογισμού του σταθμισμένου μέσου συντελεστή, η δημοσιονομική επίπτωση θα ήταν ελάχιστη. Οι συνολικές συνεισφορές των κρατών μελών θα είχαν μειωθεί μόλις κατά 14,9 εκατ. EUR το 2020. Για τα περισσότερα κράτη μέλη, οι συνεισφορές θα ήταν μικρότερες ή δεν θα επηρεάζονταν λόγω του μηχανισμού προσαρμογής.

Κράτος μέλος	**Απλουστευμένος ΣΜΣ του 2020**	**Πραγματικός ΣΜΣ του 2020**	**Διαφορά** (σε ποσοστιαίες μονάδες)	**Επιπτώσεις στον ίδιο πόρο από τη χρήση απλουστευμένου ΣΜΣ** (σε εκατ. EUR)	**Σχετική επίπτωση στον ίδιο πόρο**
Βέλγιο	16,08 %	15,96 %	0,12 %	3,8	0,7 %
Βουλγαρία	19,70 %	19,58 %	0,12 %	0,0	0,0 %
Τσεχία	18,54 %	18,49 %	0,05 %	0,7	0,3 %
Δανία	25,00 %	25,00 %	0,00 %	0,0	0,0 %
Γερμανία*	*16,66 %*	*15,40 %*	*1,25 %*	*321,9*	*7,5 %*
Εσθονία	19,19 %	19,16 %	0,03 %	0,1	0,1 %
Ιρλανδία	16,49 %	16,40 %	0,09 %	1,3	0,5 %
Ελλάδα	17,09 %	18,41 %	– 1,32 %	– 16,0	– 7,7 %
Ισπανία	14,59 %	14,56 %	0,03 %	3,1	0,2 %
Γαλλία	15,42 %	15,38 %	0,05 %	9,2	0,3 %
Κροατία	19,48 %	21,01 %	-1,53 %	0,0	0,0 %

Κράτος μέλος	Απλουστευμένος ΣΜΣ του 2020	Πραγματικός ΣΜΣ του 2020	Διαφορά (σε ποσοστιαίες μονάδες)	Επιπτώσεις στον ίδιο πόρο από τη χρήση απλουστευμένου ΣΜΣ (σε εκατ. EUR)	Σχετική επίπτωση στον ίδιο πόρο
Ιταλία	15,58 %	15,59 %	– 0,01 %	– 1,2	– 0,1 %
Κύπρος	12,72 %	13,54 %	– 0,82 %	0,0	0,0 %
Λετονία	19,79 %	19,72 %	0,06 %	0,1	0,3 %
Λιθουανία	19,91 %	19,88 %	0,02 %	0,1	0,1 %
Λουξεμβούργο	13,36 %	12,93 %	0,42 %	0,0	0,0 %
Ουγγαρία	22,73 %	22,89 %	– 0,16 %	– 1,2	– 0,7 %
Μάλτα	13,52 %	13,35 %	0,17 %	0,0	0,0 %
Κάτω Χώρες	16,94 %	17,08 %	– 0,15 %	– 8,5	– 0,9 %
Αυστρία	16,66 %	15,89 %	0,77 %	24,1	4,7 %
Πολωνία	17,05 %	17,16 %	– 0,11 %	– 4,5	– 0,6 %
Πορτογαλία	16,79 %	16,94 %	– 0,15 %	0,0	0,0 %
Ρουμανία	16,70 %	16,48 %	0,22 %	3,0	1,3 %
Σλοβενία	17,31 %	17,28 %	0,03 %	0,1	0,2 %
Σλοβακία	18,62 %	18,77 %	– 0,15 %	– 0,9	– 0,8 %
Φινλανδία	20,66 %	20,67 %	– 0,01 %	– 0,1	0,0 %
Σουηδία	21,29 %	21,23 %	0,06 %	1,7	0,3 %
Μέσος όρος ΕΕ			0,25 %	2,9	
Σταθμισμένος μέσος όρος ΕΕ (ανά βάση ΦΠΑ)			0,10 %		
Σύνολο				14,9	

Πηγές: Καταστάσεις ΦΠΑ των κρατών μελών για τα οικονομικά έτη 2019 και 2020, στοιχεία για την κατανάλωση με βάση το μοντέλο EUROMOD (βλ. επεξήγηση κατωτέρω) τα οποία έχουν βαθμονομηθεί προς τα στοιχεία κατανάλωσης των νοικοκυριών της Eurostat ανά 3ψήφια κατηγορία κατανάλωσης της COICOP (ταξινόμηση της ατομικής κατανάλωσης με βάση τον σκοπό) για τα έτη 2017-2018, βάση δεδομένων για τους φόρους στην Ευρώπη, συντελεστές ΦΠΑ ανά 5ψήφια κατηγορία κατανάλωσης της COICOP για την περίοδο 2019-2020. Ίδιοι υπολογισμοί.

*: Η μεγάλη διαφορά μεταξύ του απλουστευμένου ΣΜΣ και του πραγματικού ΣΜΣ για τη Γερμανία μπορεί να εξηγηθεί από τη μείωση των κανονικών και των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ το 2020, η οποία δεν αντικατοπτρίζεται στα στοιχεία στα οποία βασίζεται ο απλουστευμένος ΣΜΣ. Ως εκ τούτου, η Γερμανία εξαιρείται από τους μέσους όρους και τα σύνολα.

Παράρτημα 14 Κατανομή κατανάλωσης υπαγόμενης στον ΦΠΑ ανά κατηγορία, 2020

	Κατανάλωση νοικοκυριών	Κρατικές αγορές	Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	Ενδιάμεση κατανάλωση
Βέλγιο	61 %	4 %	16 %	18 %
Βουλγαρία	75 %	7 %	5 %	14 %
Τσεχία	59 %	7 %	13 %	21 %
Δανία	—	—	—	—
Γερμανία	65 %	5 %	16 %	14 %
Εσθονία	64 %	10 %	17 %	9 %
Ιρλανδία	66 %	7 %	16 %	12 %
Ελλάδα	85 %	7 %	4 %	4 %
Ισπανία	74 %	7 %	11 %	8 %
Γαλλία	62 %	3 %	17 %	17 %
Κροατία	73 %	8 %	9 %	9 %
Ιταλία	72 %	7 %	12 %	9 %
Κύπρος	59 %	3 %	14 %	24 %
Λετονία	75 %	8 %	11 %	6 %
Λιθουανία	81 %	6 %	8 %	5 %
Λουξεμβούργο	56 %	3 %	6 %	7 %
Ουγγαρία	66 %	12 %	15 %	7 %
Μάλτα	76 %	9 %	9 %	6 %
Κάτω Χώρες	60 %	8 %	16 %	16 %
Αυστρία	77 %	7 %	9 %	7 %
Πολωνία	73 %	7 %	9 %	11 %
Πορτογαλία	75 %	7 %	6 %	12 %
Ρουμανία	43 %	5 %	14 %	38 %
Σλοβενία	70 %	9 %	10 %	10 %
Σλοβακία	69 %	6 %	10 %	15 %
Φινλανδία	62 %	18 %	9 %	11 %
Σουηδία	58 %	12 %	18 %	13 %

Πηγές: Καταστάσεις ΦΠΑ των κρατών μελών για το οικονομικό έτος 2020. Ίδιοι υπολογισμοί.

Παράρτημα 15 Λεπτομερής επεξήγηση του υπολογισμού του σταθμισμένου μέσου συντελεστή των νοικοκυριών (ΣΜΣ νοικοκυριών)

Το παρόν παράρτημα παρέχει λεπτομερή επεξήγηση του σταθμισμένου μέσου συντελεστή για την κατανάλωση των νοικοκυριών, ο οποίος αναφέρεται ως σταθμισμένος μέσος συντελεστής νοικοκυριών. Αποτελεί την κύρια συνιστώσα για τον υπολογισμό του απλουστευμένου ΣΜΣ, δηλαδή ο απλουστευμένος σταθμισμένος μέσος συντελεστής υπολογίζεται με την εφαρμογή του ρυθμού αύξησης του σταθμισμένου μέσου συντελεστή νοικοκυριών στον (πραγματικό) σταθμισμένο μέσο συντελεστή ενός έτους αναφοράς. Ο εν λόγω σταθμισμένος μέσος συντελεστής νοικοκυριών υπολογίστηκε από το JRC στη Σεβίλλη.

Τα υποκείμενα δεδομένα για τις καταναλωτικές δαπάνες προέρχονται από το EUROMOD[32], το οποίο λειτουργεί με βάση μικροδεδομένα από τις στατιστικές της ΕΕ για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης (EU-SILC) και την έρευνα για τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών (κύματα ερευνών 2019 και 2015, αντίστοιχα, για τις περισσότερες χώρες). Τα αποτελέσματα αυτά μπορούν να βαθμονομηθούν ώστε να αντικατοπτρίζουν τα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών που διατίθενται από την Eurostat, τα οποία ονομάζονται «τελική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών ανά σκοπό κατανάλωσης (COICOP 3 ψηφία)». Για τον υπολογισμό του σταθμισμένου μέσου συντελεστή κατά το έτος v, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν στοιχεία κατανάλωσης από το έτος v – 2. Αυτό σημαίνει ότι για τη βαθμονόμηση των στοιχείων κατανάλωσης χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία των εθνικών λογαριασμών από το έτος v – 2 σχετικά με την κατανάλωση.

Η εκτίμηση του σταθμισμένου μέσου συντελεστή απαιτεί επίσης συντελεστές ΦΠΑ ανά κατηγορία κατανάλωσης, οι οποίοι συλλέγονται από τη βάση δεδομένων για τους φόρους στην Ευρώπη και επαληθεύονται με βάση την εθνική νομοθεσία. Σε κάθε 5ψήφια κατηγορία COICOP (περίπου 200 κατηγορίες για τις περισσότερες χώρες) αποδίδεται χειροκίνητα ένας ενιαίος συντελεστής ΦΠΑ. Εάν ισχύουν πολλοί συντελεστές (για παράδειγμα, επειδή υπάρχουν διάφορα προϊόντα εντός της δέσμης της 5ψήφιας κατηγορίας ή επειδή οι συντελεστές διαφέρουν στη διάρκεια του έτους), χρησιμοποιείται ο επικρατέστερος συντελεστής[33].

Οι εξαιρούμενες κατηγορίες κατανάλωσης, οι οποίες δεν συμβάλλουν στη βάση ΦΠΑ, προσδιορίζονται με το έγγραφο «συντελεστές ΦΠΑ που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης» της ΓΔ TAXUD για το 2019, και την οδηγία για τον ΦΠΑ 2006/112. Οι εξαιρέσεις αυτές θεωρείται ότι παραμένουν σταθερές με την πάροδο των ετών.

[32] Το EUROMOD είναι ένα μοντέλο μικροπροσομοίωσης φόρων και παροχών για την ΕΕ, το οποίο επιτρέπει στους ερευνητές και τους αναλυτές πολιτικής να υπολογίζουν, συγκριτικά, τις επιπτώσεις των φόρων και των παροχών στα εισοδήματα των νοικοκυριών και στα κίνητρα εργασίας για τον πληθυσμό κάθε χώρας και για την ΕΕ στο σύνολό της. Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται εν προκειμένω βασίζονται στην έκδοση i6.120. του EUROMOD. Αρχικά το EUROMOD συντηρούνταν, αναπτυσσόταν και τελούσε υπό τη διαχείριση του Ινστιτούτου Κοινωνικών και Οικονομικών Ερευνών (Institute for Social and Economic Research, ISER), αλλά από το 2021 το συντηρεί, το αναπτύσσει και το διαχειρίζεται το JRC, σε συνεργασία με την Eurostat και εθνικές ομάδες από χώρες της ΕΕ. Είμαστε υπόχρεοι σε πολλούς ανθρώπους που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του EUROMOD. Τα αποτελέσματα και η ερμηνεία τους αποτελούν ευθύνη του συντάκτη ή των συντακτών. Περισσότερες πληροφορίες: https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/.

[33] Οι συντελεστές για το 2024 επανεξετάστηκαν από εμπειρογνώμονες κάθε κράτους μέλους. Ωστόσο, κατά τον χρόνο του υπολογισμού (Ιούλιος 2024) ήταν ακόμη προσωρινοί και, ως εκ τούτου, υπόκειντο σε ελέγχους, αναθεωρήσεις και προσαρμογές έως την επόμενη σταθερή έκδοση του EUROMOD στις αρχές του 2025.

Ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής νοικοκυριών για κάθε κράτος μέλος εκτιμάται στη συνέχεια ως τεκμαρτός συντελεστής διαιρώντας τις υποχρεώσεις ΦΠΑ με τις καταναλωτικές δαπάνες των ιδιωτικών νοικοκυριών:

$$HH\text{-}WAR \quad = \frac{VAT^{NA}}{\left(EXP^{NA} - VAT^{NA}\right)}$$

Όπου ο *ΣΜΣ νοικοκυριών* είναι ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής νοικοκυριών για ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος και έτος· VAT^{NA} και EXP^{NA} είναι, αντίστοιχα, οι συνολικές υποχρεώσεις ΦΠΑ και η συνολική καταναλωτική δαπάνη κάθε καταναλωτικής δαπάνης που δεν απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ. Περιλαμβάνονται οι κατηγορίες κατανάλωσης με μηδενικούς συντελεστές. Το NA δείχνει ότι ο VAT και οι EXP έχουν βαθμονομηθεί σύμφωνα με τους εθνικούς λογαριασμούς.

Παράρτημα 16 Απλουστευμένοι σταθμισμένοι μέσοι συντελεστές για την περίοδο 2021–2024, χρησιμοποιώντας ως σημείο αναφοράς το 2019

Κράτος μέλος	2021	2022	2023	2024
Βέλγιο	16,04 %	15,81 %	15,18 %	14,97 %
Βουλγαρία	18,98 %	19,32 %	18,69 %	18,54 %
Τσεχία	17,62 %	17,97 %	17,93 %	17,55 %
Δανία	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %
Γερμανία	15,76 %	15,82 %	15,85 %	16,24 %
Εσθονία	19,18 %	19,17 %	19,13 %	19,88 %
Ιρλανδία	15,07 %	15,67 %	15,19 %	16,11 %
Ελλάδα	17,12 %	17,46 %	17,41 %	17,33 %
Ισπανία	14,24 %	14,09 %	13,63 %	14,46 %
Γαλλία	15,40 %	15,39 %	15,56 %	15,98 %
Κροατία	19,45 %	18,06 %	18,17 %	18,27 %
Ιταλία	15,53 %	15,03 %	15,06 %	14,62 %
Κύπρος	12,66 %	12,95 %	12,76 %	11,91 %
Λετονία	19,80 %	19,71 %	19,81 %	19,92 %
Λιθουανία	19,84 %	19,47 %	19,38 %	19,92 %
Λουξεμβούργο	13,34 %	13,46 %	13,03 %	13,66 %
Ουγγαρία	22,63 %	23,30 %	23,03 %	22,50 %
Μάλτα	13,50 %	14,31 %	13,84 %	14,05 %
Κάτω Χώρες	16,86 %	17,19 %	17,31 %	16,96 %
Αυστρία	15,40 %	16,84 %	17,11 %	16,52 %
Πολωνία	16,97 %	12,99 %	15,47 %	17,52 %
Πορτογαλία	16,53 %	16,62 %	16,25 %	16,31 %
Ρουμανία	16,73 %	16,67 %	16,99 %	16,84 %
Σλοβενία	17,27 %	17,23 %	17,52 %	17,59 %
Σλοβακία	18,63 %	18,54 %	17,87 %	17,38 %
Φινλανδία	20,66 %	20,66 %	20,78 %	20,30 %
Σουηδία	21,29 %	21,53 %	21,78 %	21,53 %
Αριθμητικός μέσος όρος	17,46 %	17,42 %	17,40 %	17,48 %
Μέσος όρος, σταθμισμένος κατά βάση ΦΠΑ	16,34 %	16,14 %	16,23 %	16,45 %

Πηγή: Υπολογισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.